

Relato Anual 2013

A: Pater Euwensweg 7
T: 434-7100 / 434-7101
F: 462-7087
E: info@acu.cw
W: www.acu.cw

Relato Anual 2013

Mundu a kambia i tur kos awendia ta bai lihé. Nos ta kore outo lihé (ku tur su konsekuenshanan). Nos ta kome hopi kuminda lihé ('fast food') sin pensa riba nos salú. I nos ke satisfasé nos nesetidatnan lihé. Ya no ta na moda mas pa nos spar pa yega na loke nos ke òf nos mester.

Tin benefisio ora miembronan di un komunidad ta fia. Esaki ta yuda e ekonomia drei. Sinembargo, fiamentu mester tuma lugá den un forma balansá. Banda di fia sèn, miembronan di komunidad mester spar tambe.

Sparmentu ta indikativo di un komportashon madurá di un komunidad, kaminda e siudadanonan ta prepará pa kualkier situashon ménos deseabel, pasombra nan a *Traha Dam, Warda Awa*. Ku e ekspreshon aki nos grandinan kier a siña nos hasi sierto sakrifisionan awe, pa mañan nos por tin loke nos ke òf mester. Di nos grandinan nos a siña pa no malgasta sèn. Pakiko kumpra karni òf webu, si bo por kria un kabritu òf un galiña den bo kurá? Pakiko kumpra piská, si bo por tira un liña for di baranka? Pakiko bai marshe, si bo mes por planta tomati, siboyo i/òf patia na kas? Tin hopi manera ku nos por apliká den nos bida e dicho *Traha Dam, Warda Awa*.

Ku e afan pa promové entre su sosionan *Traha Dam, Warda Awa*, Direktiva di ACU a proponé (i a haña aprobá) na e último Reunion General pa hasi obligatorio ku tur sosio di ACU ta kumpra mensualmente minimalmente e ekivalente di ½ akshon. E kompra aki di akshon por keda konsiderá spar; enbes di interes, e sosio ta risibí dividènt. Tambe sosionan por spar pa nan mes riba nan depósito òf nan por spar pa nan yunan/nietunan riba kuantanan di Abeguitu. Tur esaki, na interesnan mas kumbiniente ku ningun otro instansha.

ACU a bin ta promové den 2014 sparmentu, atraves di e kampaña *Traha Dam, Warda Awa* den prensa i medionan elektróniko. Pero e mihó publisidat ta di boka pa boka. P'esei ACU ta pidi abo, sosio, pa yuda plama na tur otro sosio i na sobrá di nos komunidad e mensahe *Traha Dam, Warda Awa!*

Un kooperativa ta:

un sosiedat outónomo di personanan

ku a uni boluntariamente

pa satisfasé nan nesesidatnan i aspirashonnan

ekonómiko, sosial i kultural komun

pa medio di un empresa di

kual tur ta doño

i den kual tur ta partisipá demokrátikamente den e toma di desishon.

Geconsolideerde Financiële Rapportage Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU en Fundashon Aseguros ACU 2013

Kontenido

- **Introdukshon di Presidente**
- **Relato anual general di Bestür**
- **Relato anual di Komishon di Krédito**
- **Relato anual di Konseho di Supervishon**
- **Relato anual finansiero di Bestür Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU**
  - Geconsolideerde balans per 31 december 2013
  - Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar eindigend op 31 december 2013
  - Geconsolideerd mutatie overzicht van het eigen vermogen over het boekjaar eindigend op 31 december 2013
  - Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar eindigend op 31 december 2013
  - Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar eindigend op 31 december 2013
  - Controleverklaring van de onafhankelijke Accountant

Introdukshon di Presidente

Muy apresiabel sosionan di ACU,

Den e trayekto di 51 aña di ACU, e desaroyonan riba tur tereno den nos komunidad i otro paisnan di mundo, ta konfrontando retonan grandi.

Nos kier deseá nos Gobièrnunan, Pueblonan, Komersio i trahadónan, hopi sabiduría i forsa pa sigui deliberá fuerte pero konsientemente, pa krea di nobo un atmósfera di kompreshon mutuo, pa konhuntamente nan por logra reskatá nos dushi paisnan, i asina enforsá elementonan di derechi humano, pas, rèspèt, toleransha, amor pa otro i repartishon hustu di biennan pa nos komunidad.

“Mgr. Dr. Amado Römer (q.e.p.d.) lo a mustra, un biaha mas riba e heridanan, pero alabes, indikando riba e solushonnan”.

Next great steps

51 aña ACU ta trese alabes hopi kambionan interesante, di moda ku ACU por sigui hiba un maneho stabil i asina engrandesé, fortifiká i brinda su sosionan i nos komunidad, un progreso duradero.

E akuerdo di trabou ku nos partnernan stratégiko, PSB Bank, ASKA i posibelmente partnernan nobo, lo por bai ofresé un dimenshon interesante pa ACU i su sosionan.

Plan Stratégiko di ACU a pronostiká ku nos lo yega 20 mil sosio na aña 2017. E dinamismo di e Bestür aktual, tabata asina potente ku na 2014 ya kaba, ACU lo logra 21.000 sosio. Un pabien grandioso na e Bestür, Konseho di Supervishon i Komishon di Krédito di ACU. Sigui ku e bon trabou!

Den 51 aña ACU a keda demostrá ku kooperativa por ser e partner sosio-ekonómiko, ku por wòrdu konsiderá komo e alternativa real, paambio den e forma ku ta duna sostén na bienestar general di HENDE.

Nos kier ekspresá humildemente nos gratitut na Spiritu di Dios, ku nos por a ehersé su plan un biaha mas, na bienestar di nos sosionan en partikular i komunidad en general.

Por último mi kier gradisí Órganonan Statutario, Gerensia i personal di ACU pa nan esfuersonan i labornan ehersé den 2013 pa nos organisashon.

Ku deseonan sinsero di Amor Divino i Prosperidat pa e Gran Famia di ACU.

*Franklyn Vicario,
Presidente di ACU*

BALORNAN DI KOOPERATIVA

..yudansa mutuo..

E personanan ku drenta un kooperativa ta kere ku e mihó (úniko) manera pa alkansá metanan ta dor di un yuda otro.

..responsabilidadat..

Kooperativanan tin e kompromiso di esforsá nan mes pa hiba nan kooperativa dilanti.

Relato Anual General di Bestür

Relato anual general di Bestür

Bestür di ACU konforme artíkulo 30 di Estatutonan di ACU ta presentá e Relato Anual riba ãa 2013 konsolidá di ACU i FAA. Bestür alabes ta duna relato di su maneho hibá di yùni 2013 pa desèmber 2013. Den e relato aki Bestür ta trese tur e puntonan dilanti ku a karakterisá e maneho hibá durante e periodo ariba menshoná pa ku e organisashonnan di ACU i FAA.

Promé ku Reunion General di dia 26 di mei 2013 kaminda a keda tratá e Relato Anual kombiná di ACU i FAA riba ãa 2012, Bestür tabata formá pa e siguiente personanan:

Sr. F. Vicario	Presidente
Sra. Mr. R. Larmonie-Cecilia	Sekretario
Sr. R. Minguel	Tesorero
Sr. Ir. Gillion G. de Palm	Visepresidente
Sr. D. Maarten	2 ^{do} Sekretario
Sra. D. van Arneman-Zimmerman	2 ^{do} Tesorero (a tuma retiro entrante 1-2-2013)
Sr. F. Jonis	Komisario
Sr. G. Winklaar	Komisario
Sra. R. Koko	Komisario
Sr. A. Rodriguez Bsc/Bba	Komisario (entrante 2-3-2013)

Despues di Reunion General dia 26 di mei 2013 kaminda elekshonnan statutarío konforme Statüt a tuma lugá, e puestonan den Bestür a keda repartí di siguiente forma:

Sr. F. Vicario	Presidente
Sra. Mr. R. Larmonie-Cecilia	Sekretario
Sr. R. Minguel	Tesorero
Sr. Ir. Gillion G. de Palm	Visepresidente
Sra. Mr. O. Plate	2 ^{do} Sekretario
Sr. G. Rojer jr. Msc Bsc	2 ^{do} Tesorero
Sr. D. Maarten	Komisario (a fayesé 21-4-2014)
Sr. G. Winklaar	Komisario
Sra. R. Koko	Komisario
Sr. F. Jonis	Komisario (entrante 5-5-2014)

Konforme stipulashonnan den nos Statüt, Reglamentu Doméstiko i stipulashonnan den e “Reglamentu pa Reunionnan di Bestür di ACU”, Direktiva diario di ACU i Bestür di ACU mester a reuní mínimo 1 biaha den 2 siman. Pa atendé i keda al tantu di progreso di vários trabou i asuntunan di nos organisashon Direktiva diario mester a reuní 2 bia pa siman i Bestür kasi tur siman. Den e periodo aki básikamente Bestür a konsentrá su mes riba e siguiente áreanan:

1. Maneho General

Durante e periodo yanüari 2013 pa desèmber 2013 Bestür di ACU a funshoná konforme reglanan establesé di nos organisashon. Kaminda nos Statüt i/o Reglamentu Doméstiko ta preskribí Bestür a hasi e konsulta i deliberashonnan nesenario ku e otro Órganonan Statutario di ACU pa haña e aprobáshon o konsenso statutario nesenario.

Trabounan di Bestür a konsentrá nan mes mas tantu riba ehekushon di e maneho general di ACU.

Den e periodo di yanüari pa desèmber 2013 Bestür a sigui pone atenshon èkstra na amplia i optimalisá servisio na sosionan. Den esaki por bisa ku hopi atenshon a keda duna na “upgrading” di e personal, i tumamentu di personal kalifiká den servisio pa e diferente vakaturanan na e diferente departamentunan i den Gerensia di ACU.

2. “Plan Stratégiko”

Na 2013 “Plan Stratégiko 2013- 2015” a keda akseptá dor di Bestür. Den e plan aki a stipulá e direkshon di ACU pa loke ta e periodo 2013 – 2015 a base di un vishon i mishon pa nos organisashon. Bestür a hiba un maneho konforme e “Plan strategiko” aki den 2013. Bestür huntu ku Gerensia a fiha e puntonan di salida pa e “Plan Stratégiko 2013 – 2015” di ACU, ku atenshon spesial riba e aspekto pa amplia miembresia i servisio na sosionan i ku e “Plan Stratégiko 2013 – 2015” mester bira e ‘buki di instrukshon’ mas importante pa loke ta trata direkshon di maneho, introdukshon di medidanan, realisashon di proyektonan i resultado di operashonnan pa organisashon di ACU pa añanan 2013, 2014 i 2015.

Organisashon/“Governance”

3. Kambio di Statüt i Reglamentu Doméstiko

Den 2013 Bestür a sigui ku e proseso di proposishonnan pa cambio di Statüt, Reglamentu Doméstiko i akseptashon di un Reglamentu di Elekshon dor di Reunion General pa nos organisashon. E proposishonnan final di cambio pa Statüt, Reglamentu Doméstiko i un kònsèpt Reglamentu di Elekshon nobo pa organisashon di ACU a keda tratá den un Reunion General Ekstraordinario konforme artíkulo 59 di Statüt dia 26 di aprel 2013 i dia 15 di yüni 2013 i esakinan ku algun cambio a keda akseptá dor di Reunion General. Na fin di novèmber 2013 Banko Sentral konforme lei a duna su aprobashon na e Statüt nobo di ACU i dia 12 di desèmber 2013 a base di un akta notarial esaki a drenta na vigor pa nos organisashon. Outomatikamente mesun dia e Reglamentu di Elekshon nobo ofisialmente tambe a drenta na vigor. Seguidamente dia 1 di febrüari 2014, Bestür despues di a ‘tende’ Konseho di Supervishon riba fecha di drentamentu na vigor di Reglamentu Doméstiko nobo, esaki a kuminsá konta pa organisashon di ACU.

4. “Análisis di Riesgo Ekstenso” pa organisashon di ACU

Na sèptèmber 2013 Bestür ta akordá pa un “Análisis di Riesgo Ekstenso” (“Risk assessment”) keda hasí dor di un kantor di akountent lokal den organisashon di ACU pa asina tin un bista kompletu di risikonan ku ACU posiblemente ta ‘kore’ komo instituto finansiero a base di ehekushon di su prosesonan atministrativo den e organisashon.

5. “Struktura Nobo” pa organisashon di ACU

Den 2013 a sigui traha riba e trayekto di implementashon di e “Struktura Nobo” pa organisashon di ACU ku e intenshon pa finalisá esaki den 2014. E “Struktura Nobo” lo mester pone e organisashon di ACU funshoná más efisiente i efektivo i brinda mas i mihó servisio na sosionan a base di un struktura di kantor moderno. Tambe e “Struktura nobo” lo bai kompañá ku un struktura salarial nobo pa personal di ACU a base di e prinsipio ku lo kompensá e empleadonan conforme ‘peso’ di nan funshon ku nan ta ehersé den e organisashon. E “Struktura Nobo” lo mester perkurá pa servisio dirigí, repartishon kla di responsabilidat, un sosten kompletu na e “core business” di ACU dor di personal di ACU i kumpli ku futuro nesidatnan di ACU. A la bes riba tèrmino mediano e struktura lo mester kondusí na stabilisashon di gastunan di personal.

6. FAA: “Komishon estudio di faktibilidat” di ACU

Na ougùstùs 2013 Bestür, a base di e rapòrt di e “Komishon ACU/FAA – Seter” d.d. 15-3-2012 ku alternativanan kon ta realisá e idea original di ACU pa brinda un servisio kompletu na sosionan di ACU den kaso di entiero di nan mes i di nan famia i e karta di Bestür di ACU na “Coöperatieve Begraffenisvereniging ACU” d.d. 14-3-2013 ku proposishon pa instalá un “Komishon estudio di faktibilidat”, ta nombra e Finance Manager i dos (2) sosio di ACU pa huntu ku kuater (4) representante di Seter forma parti di e “Komishon estudio di faktibilidat” di ACU/FAA. E komishon ta risibi e tarea pa hasi e estudio di faktibilidat nesensario i formulá kriterionan kon ACU/FAA mes lo por sigurá fianza i akshon di sosionan di ACU i tambe brinda e posibilidat pa será otro seguronan.

7. Fekoskan

Na ougùstùs 2013 nos organisashon a logra haña representashon den e direktiva di Fekoskan den e puesto di Visepresidente. Bestür su punto di bista pa ku Fekoskan ta ku ACU komo kooperativa mester sostené Fekoskan komo liga nashonal di kooperativanan di spar i krédito.

Finansa

8. “Presupuesto 2014”

“Presupuesto 2014” a keda trahá teniendo kuenta ku e “Plan strategiko 2013- 2015” i aprobá den estrecho entendimentu ku Gerensia di ACU, un ke otro teniendo kuenta ku espektativa i pronóstikonan pa aña 2014. Ta asina ku a base di e “Presupuesto 2014” Gerensia mester hiba un manejo finansiero responsabel pa loke ta trata gastu i entradanan pa organisashon di ACU. Pa ahustá o subi sumanan presupuestá i tambe kaminda aprobáshon di Bestür ta rekerí konforme “Reglamentu di Gerensia”, pa utilisá sumanan presupuestá, Gerensia mester pidi aprobashon di esaki delantá serka Bestür di ACU.

9. “Debe Atrasá”

Den 2013 Bestür huntu ku Gerensia a sigui atende e asunto di kresementu di debe atrasa debidamente. A pesar di e situashon ekonómiko di Kòrsou e “Delinquency Ratio” a baha den 2013 te **3,7%** kompará ku 2012 kual tabata **4,0%**. Konforme Banko Sentral di Kòrsou i Sint Maarten esaki por ta maksimal 5%.

Intenshon di Bestür ta pa keda atendé e fenómeno di “Debe Atrasá” ku mesun seriedat i determinashon ku esaki a sosodé den 2013, pa asina sigui baha e debenan atrasá te na un mínimo.

10. Balansa

A base di un maneho responsabel Bestür a logra pa e balansa total di nos organisashon a krese mas ku **226** mion florin. Esaki ta un kresementu di **12,3%** kompará ku 2012. Pa loke ta fiansan, den 2013 nos portafolio di fiansa a krese ku algu mas ku **25** mion florin, loke ta representá un kresementu di **16,2%** kompará ku 2012 pa loke ta fiansan aprobá. Huntu ku un oumento di **23,6%** na depósito di sosionan, un akshon total di sosionan di **83,6** mion florin, ku ta nifiká un kresementu di **9,8%** kompará ku 2012. Bestür ta di opinion ku ketu bai nos organisashon ta kresiendo den un direkshon positivo a base di un maneho dirigí i responsabel di Bestür i e “Plan Stratégiko 2013–2015” di ACU.

11. Ratio di Solvabilidad

ACU konforme stipulashonnan di Banko Sentral di Kòrsou i Sint Maarten mester tin un “ratio” di mínimo 5% pa loke ta su solvabilidad komo instituto finansiero. Desèmber 2013 ACU ta tin un “ratio” di **9,2%** i por konkluí ku ACU den 2013 a keda mes solvabel ku den 2012.

12. Likides

ACU Konforme stipulashonnan di Banko Sentral di Kòrsou i Sint Maarten mester mantené su mes na un “ratio” di minimal 20% pa loke ta su likides. Pa loke ta 2013 ACU a sera su bukinan na desèmber 2013 ku un “ratio” di **27,1%** ku ta refleha un bahada kompará ku 2012 (**31,2%**). Por konkluí pues ku ACU den 2013 ta tin mas ku sufisiente likides pa kumpli ku su debenan mensual di entre otro paga su kreditornan i otorgá fiansan na sosionan. Kumpliando ku e nesesidad di nos sosionan Bestür a sigui traha riba ‘kapital nobo’ pa nos organisashon atraves di pèmití kompanianan lokal ku finansieramente ta sano i kual nan ta keda manehá a base di un un bon ‘maneho di empresa’, afiliá nan personal na ACU komo sosio. Otro forma ta di akseptá fondonan di spar di personal di otro kompanianan ku ya a afiliá nan personal na ACU.

13. Surplus

Den 2013 e nèto-surplus a baha ku **5,5%** den 2013 kompará ku 2012. Esaki debí na e situashon ekonómiko i gastunan hasí den 2013 ku keda imponé dor di instanshanan lokal di supervishon i legislativo. Entre otro por referí akinan na e obligashon pa yena sierto vakaturanan di funshonnan ehekutivo den e áreanan operashonal di nos organisashon i e obligashon pa mehorá proseduranan operashonal di ACU.

14. Dividendo

No opstante e situashon ekonómiko di nos pais Bestür a hiba un maneho dirigí i responsabel den 2013 i nos por mira atrobe un resultado den forma di un surplus akseptabel. Konforme e kalkulo di dividendo ku Bestür a laga hasi, e dividendo ku Bestür ta proponé pa paga e aña aki lo ta di **3,9%**, esaki teniendo kuenta ku e reservashon statutarío i otro reservashonnan konforme lei i normanan di kontabilidad.

15. Akseptashon di DALP di “invershonista institushonal” i kompania anónimo

Bestür, den kuadro pa fortifiká posishon di likides di ACU esaki antisipando e ‘habrimentu’ di Statüt di ACU a base di kua lo bai pèrmití mas persona bira sosio di ACU, den 2013 ta akseptá DALP nan di un “invershonista institushonal” i un kompania anónimo, u.k.o. konforme artíkulo 20 insiso 1 i 2 di Statüt di ACU i despues ku Konseho di Supervishon di ACU a duna su aprobashon statutarío pa esakinan.

Rekurso Humano

16. Formashon/Edukashon

KEFA den 2013 ku aprobashon di Bestür, a sigui okupá su mes riba un base kontinuo ku formashon i edukashon di sosionan ofresiendo entre otro diferente kursonan di trahamentu di Presupuesto: “Budget 4U”, “Kursonan Básiko di Kooperativa” i kursonan “Interpretashon di Relato Anual” pa sosionan di ACU a keda organisá, esaki den kuadro di ehekushon di “Plan di Edukashon di KEFA”. Tambe KEFA a organisá kurso “Interpretashon di Relato Anual” pa kandidatonan pa elekshonnan statutarío di ACU di 26 mei 2013. Tur e kursonan aki a keda duná dor di profeshonalnan lokual a garantisá un organisashon optimal, i un nivel i kalidat altu i akseptabel di e kursonan.

17. Nombramentu di General Manager, Finance Manager i Sales and Service Manager

Despues ku na mart 2012 a start ku e trayekto di selekshon i rekrutamentu eksterno di kandidatonan pa e funshonnan di General Manager, Finance Manager i Sales and Service Manager di ACU i teniendo kuenta ku e General Manager anterior a baha ku penshun entrante 1-1-2013, e Finance Manager a tuma retiro na òktober 2012 i ku konforme e struktura nobo di ACU mester nombra un Sales and Service Manager pa organsisashon di ACU, i pa garantisá un kontinuidat sano di funshonamentu di ACU, Bestür entrante 1 yüni 2013 ta nombra un General Manager den persona di sr. drs. Eldrid G.M. Fos CISA CISM CICA, entrante 14 mei 2013 sr. Ramiro I. Griffith Msc komo Finance Manager di ACU i entrante 1 yüni 2013 sr. Percy O.V. Cicilia MBA komo Sales and Service Manager di ACU.

18. Nombramentu di Manager IAD nobo

Bestür, konsiderando ku mas pronto posibel mester a yega na nombramentu di un Manager nobo pa departamentu I.A.D., pa asina garantisá un kontinuidat sano di funshonamentu di ACU, na novèmber 2013 ta reklutá un Manager I.A.D. nobo, den persona di sr. Dennial Daal, Bsc.

19. Nombramentu di Manager pa departamentu nobo ECED

Bestür, den kuadro pa duna aporte na trabounan di KEFA i alabes kordiná i ehekutá e kompromisonan ku komunidat ku ACU tin komo kooperativa, na sèptèmber 2013 ta nombra un Manager pa e departamentu nobo di ACU: “Education and Community Engagement Departement”. E departamentu tin e enkargo pa kordiná i organisá tur loke ta trata edukashon i formashon di sosionan, miembronan di organonan statutarío i tambe staf i personal di ACU.

Banda di esei e departamento ta enkargá ku e kordinashon di aktividatnan i servisionan ku ACU komo kooperativa lo ofresé na nos komunidad.

20. Funshonamentu di ofisina/training na personal

Den e periodo yüni 2013 pa desèmber 2013 Bestür huntu ku Gerensia a sigui ku kurso i training pa personal di ACU, den kuadro pa sigui subi e nivel di kompetividat pa asina e personal por atendé ku e sosio mas mihó posibel i garantisá e servisio ku e sosio meresé. Esakinan tabata den kuadro di introdukshon di produkto- i servisionan nobo pa sosionan i pa optimalisá petishonnan di fianza na ofisina di ACU mes. Tambe den 2013 a realisá un training obligatorio di “Compliance” pa personal di ACU dia 16 di òktober 2013.

21. “CAO nobo pa personal di ACU”

Bestür, teniendo kuenta ku dia 31 di desèmber 2012 e CAO vigente entre ACU i Boneco pa personal di ACU a finalisá, a kumbiní pa prolongá e CAO ku 4 luna, esta di 1 yanüari 2012 te ku 30 aprel 2013. Despues a yega na un akuerdo ku Boneco pa loke ta un CAO nobo pa personal di ACU. Den 2013 ta firma un CAO nobo ku Boneco pa personal di ACU pa e periodo di 1-5-2013 te ku 30-4-2017.

Teknologia i Infrastruktura

22. Kompra di programa finansiero “Wisdom” di “Galaxy-Plus”

Den kuadro pa sigui optimalisá i mehorá e administrashon finansiero di ACU, na aprel 2013 Bestür ta akordá kompra i implementashon di e programa finansiero: “Wisdom” pa ACU serka e kompania “Fiserv” kual último ta suministrá ACU su sistema outomatisá “Galaxy-Plus”.

23. Implementashon di “ISO management systeem” na ACU

Den kuadro pa optimalisá maneho i kontròl di su prosesonan primario (fianza i servisio na sosio), logra metanan stipulá i mitigá rísikonan, den 2013 Bestür ta akordá implementashon di un sistema di maneho basá riba e norma internashonal “ISO 9001:2008” den organisashon di ACU.

24. Ekspanshon i remodelashon di edifisio di ACU

Pa loke ta e “Plannan di Ekspanshon i Remodelashon di Edifisio ACU” i e desishon pa ku esaki di Reunion General Ekstraordinario d.d. 26 di aprel 2013, esta pa stòp ku ehekushon di e “Plannan di Ekspanshon i Remodelashon di edifisio di ACU”, na ougùstùs 2013 Bestür konforme e desishon di Reunion General Ekstraordinario d.d. 26 di aprel 2013 ta instalá un “Komishon konstrukshon di edifisio nobo di ACU” konsistiendo di un “Grupo Piloto” i un “Grupo di Trabou” ku e tarea pa esakinan revisá e “Estudio di Faktibilidat” di “Panta Rhei” i entregá e “Estudio di Faktibilidat” revisá aki na Bestür pa esaki na su turno presentá e “Estudio di Faktibilidat” revisá na Reunion General di ACU pa posibel aprobashon.

Produkto / Servisio/ Informashon

25. “ACU riba Wil” di ACU

Na ougùstùs 2013 Bestür pa medio di un vèn ta instituí e konsepto di “Mobile Member Service” bou di e nòmber: “ACU riba Wil”.

Esaki den kuadro pa amplia servisio na sosionan áun mas tantu i pa asina departamentunan di “Customer Service” i “Lending” por duna servisio na sosionan ku tin nesesidat pa esaki te na nan trabou, instituto di kuido i den futuro serkano, na kas.

26. “Acuito”

Den kuadro di re-introdukshon di un “Acuito” (ATM card) estilo nobo di ACU, na ougùstùs 2013 Bestür ta akordá pa introdusí un karchi di “Acuito” nobo tamaño “wallet card size” ku alabes lo fungi komo “karnèt di miembresia” pa e sosio.

27. “Biahenan edukativo, Kultural-Kooperativista”

Na yüli 2013 “Komishon Biahenan Edukativo, Kultural-Kooperativista” ku aprobáshon di Bestür a organisá i realisá un biahe hopi eksitoso i ku resultado finansiero positivo pa Toronto, Montreal i Quebec na Canada. Partisipantenan na e biahe aki a haña hopi informashon di historia di Canada komo pais i kiko Canada ta nifiká komo pais den region di Nòrt Amerika pa otro paisnan bisina.

28. “Kontakto”

Den 2013 “Kontakto” a sigui sali den forma nobo ku a disidí pa hink’é aden for di 2010 i ku na sèptèmber 2013 Bestür a ahustá un poko pa loke ta trata artíkulonon, redakshon i “lay-out” di esaki. E gastunan involví den esaki a baha konsiderabel.

Bestür kier gradisí Gerensia, personal, Órganonan Statutario i tur sosio di ACU pa a kere den Bestür i pa e bon resultado lográ den aña 2013.

**Bestür di ACU
na nòmber di esaki,**

Franklyn A. Vicario
Presidente

Mr. Ruthmilda D. Larmonie-Cecilia
Sekretario

Kòrsou, mei 2014

BALORNAN DI KOOPERATIVA

..demokrasia..

Den kooperativa ta tuma desishon entre tur e integrantenan.

..igualdat..

Tur miembro di e kooperativa tin e mesun derechi sin distinshon entre esun i e otro. Den e kooperativa mester informá i skucha tur hende.

Relato Anual Komishon di Krédito

Relato anual di Komishon di Krédito

Manera tradishon di tur aña, Komishon di Krédito ta presentá su relato anual riba aña 2013, den kual Komishon lo duna sosionan informashon relevante pa ku finansanan aprobá na miembronan den aña 2013 dor di nos organisashon.

Promé ku Reunion General di dia 26 di mei 2013 kaminda a keda tratá e Relato Anual kombiná di ACU i FAA riba aña 2012, Komishon di Krédito tabata formá pa e siguiente personanan:

Sr. Anthony Kranwinkel	Presidente
Sra. Maida Cijntje	Sekretario
Sr. Wilbert Petronella	Miembro
Sr. Frank Pines	Miembro
Sr. Lennox Calmes	Miembro

Despues di Reunion General dia 26 di mei 2013 kaminda elekshon konforme Statüt a tuma lugá, e puestonan den Komishon di Krédito a keda reparti di siguiente forma:

Sr. Anthony Kranwinkel	Presidente
Sra. Maida Cijntje	Sekretario
Sr. Wilbert Petronella	Miembro
Sr. Frank Pines	Miembro
Sr. Lennox Calmes	Miembro

Komishon di Krédito durante e periodo di 27 di mei 2013 t/k 24 di mei 2014 a reuní manera ta kustumber 2 bes pa siman, ku ta riba tur djaluna i djáragon, sakando afó dianan di fiesta ku a kai riba djaluna òf djáragon.

Den aña 2013 **12,837** petishon di sosionan a keda tratá na “Departamentu di Fiansa” di ACU pa un fiansa nobo o renobashon di un fiansa eksistente, for di kual **11,567** petishon a keda aprobá i **1,270** petishon a keda desaprobá òf kanselá. E **11,567** petishonnan di fiansa ku Komishon a aprobá durante e aña 2013 ta representá un kantidat di **2,520 mas** ku e aña anterior i ta representá alabes un **subida** di **28%** kompará ku aña 2012. E suma total di **ANG 67,879,322,=** a keda aprobá den 2013 komo finansanan nobo òf renobashon di finansanan eksistente ku ta representá un **subida** di **46%** kompará ku 2012. Pa loko ta kasonan difisil **114** sosio a pasa pa un sita serka Komishon di Krédito durante e periodo di 1 di yanüari 2013 te ku 31 di desèmber 2013.

KATEGORIA	yanüari-desèmber 2013			yanüari-desèmber 2012			
	Montante 2013	Kantidat	%	Montante 2012	Kantidat	%	
Vehikulo	10	11,655,677	1036	17%	8,536,237	867	18%
Vivienda	20	14,434,566	1586	21%	10,144,839	1032	22%
Akomodashon di Kas	30	396,075	155	1%	119,601	38	0%
Sentralisashon di Debe	40	2,410,425	119	4%	1,537,477	82	3%
Propio negoshi	60	122,401	47	0%	22,759	2	0%
Vakashon/ Rekreatashon	70	2,105,964	409	3%	1,525,490	245	3%
Salubridat/ Famia	80	613,731	90	1%	355,447	59	1%
Gastunan personal	98	30,236,596	4605	45%	18,859,352	3491	40%
Fiancuitu	50	5,903,886	3520	9%	5,548,845	3231	12%
ANG TOTAL		67,879,322	11567	100%	46,650,048	9047	100%
Promedio di petishon		5,868			5,156		
Tot. Fiansanan desaprobá		13,943,361	1270		13,465,569	1301	
Tot. di Petishonnan hasí		81,822,683	12837		60,115,617	10348	

General

Aña 2013 a karakterisá su mes pa loke ta petishonnan di fiansa i fiansanán aprobá na sosionan ku un **subida supstansial**, i ku por konsiderá esaki komo un **‘adelanto antisipá’** pa loke ta fiansanán aprobá kompará ku aña 2012. Motibunan pa esaki mester keda buská den algun faktor interno i eksterno.

Komo **faktornan interno** ku a kontribuí na e **‘adelanto antisipá’** aki di fiansanán aprobá den 2013 por mensioná e.o.:

- Kantidat di miembresia den 2013 a krese proporshonalmente manera tabata di spera;
- Adaptashon di artíkulo 5 insiso 5 di e “Polítika di Fiansa” eksistente, pa asina aplikashon pa fiansanán tipo “Fiancuitu” pa kual saldo di “Fiansa Komun” lo surpasá ANG 55,000, keda eksonerá di e eksigensia di garantia di pago bèk den forma di “harde borg”;
- Ampliashon den e “Polítika di Fiansa” eksistente pa loke ta e prerogativa di Komishon di Krédito pa hasi eksepsion riba stipulashonnan di e “Polítika di Fiansa” pa petishonnan di fiansa ku karakter di urgensia sosial finansiero kontal e sosio por entregá prueba pa esakinan;

Komo **faktornan eksterno** ku posiblemente lo a kontribuí na e **‘adelanto antisipá’** di e suma total na fiansanán aprobá den 2013 por mensioná akinan:

- E situashon finansiero ekonómiko den 2013 ku a indeksá preisnan di kasi tur servisio i merkansia na Kòrsou, ku e konsekuensia ku e sosio ta tin nesensidat di mas finansiamentu pa por kumpli ku su kompranan ekonómiko i servisionan komersial;
- E echo ku gran parti di sosionan ta ‘fiel’ na nan organisashon komo instituto finansiero i no ta akudí na otro institutonan finansiero lokal pa finansiamentu di un òf otro nesensidat ekonómiko finansiero;
- E echo ku mas i mas sosio na momentu di sentralisá debenan serka otro institutonan finansiero ta keda rechasá i ta akudí serka nan kooperativa;

Komishon kier bolbe muestra ku ketu bai tin hopi interes na Kòrsou pa nos organisashon komo kooperativa di spar i krédito, tumando na kuenta e karakter sosial edukativo di nos kooperativa komo instituto finansiero, kontrali na otro institutonan finansiero ku ta operá den nos pais.

Un análisis di e petishonnan di fianza hasí den 2013 ta mostra ku un mayoria grandi di fiansanán aprobá atrobe tabata pa gastunan personal, pa un porsentahe di **45%** di e total na fiansanán aprobá. Por lo demas e fiansanán aprobá tabata pa vivienda i kompra di outo. “Fiancuitu” despues di algun aña ku esaki a registrá bahada, a bolbe sigui krese leve den 2013 ku algu mas ku **ANG 350,000** florin. Esaki ta debí na e echo ku den 2013 mayoria sosio no por a oumentá saldo di nan fianza ku un petishon di fianza nobo i tabata hasi petishon pa “Fiancuitu”. Un total di **3,520** petishon a keda hasí pa “Fiancuitu” pa un suma total di **ANG 5,903,886** i ku ta representá **9%** di fiansanán aprobá den 2013. Kompará ku 2012 esaki ta nifiká un oumento di **ANG 355,041**.

Konforme stipulashonnan di e “Polítika di Fianza” ku tabata na vigor den 2013, sierto petishonnan di fianza ku “Departamentu di Fianza” a risibí no por a keda honrá pa e montante apliká p’e. Komishon di Krédito den tipo di kasonan asin’aki ta wak kon por yuda e sosio tòg, sea ku un montante mas abou òf ku garantia di bòrg òf hipotek. Esaki conforme stipulashonnan di e “Polítika di Fianza” i filosofia di kooperativanan di spar i krédito, esta ku e sosio mas tantu posibel mester keda yudá dor di su cooperativa ku e montante di fianza apliká p’e, kontal tin siguridat di pago bèk pa e fianza pa evitá kresementu di “debe atrasá”.

“Polítika di Fianza”

Tumando nota ku petishonnan di fianza i fiansanán aprobá na sosionan den 2013 a registrá **un subida substansial**, Komishon ketu bai ta di opinion ku ACU mester sigui optimalisá e servisio di fianza na su sosionan pa asina pèrkurá den nan neseditatnan sosial, ekonómiko i finansiero.

E “Polítika di Fianza” eksistente a keda presentá na fin di 2012 na Bestür pa aprobashon i a drenta na vigor pa organisahon di ACU dia 1 di febrüari 2013. Nobo den e “Polítika di Fianza” vershon 20 novèmber 2012 ta ku fiansanán aprobá na sosionan no ta dependé solamente ku e pagonan bèk di e sosio riba tur su fiansanán no mag surpasá 40% di su total na entradanan bruto, sino tambe e sosio su fianza maksimo ku e por fia na ACU ta mará na su entradanan bruto mensual.

Tambe ta asina ku e “Polítika di Fianza” vershon 20 novèmber 2012 ta duna Komishon di Krédito mas prerogativa pa hasi eksepshon riba stipulashonnan di e “Polítika di Fianza” pa petishonnan di fianza di urgensia ku karakter sosial finansiero kontal e sosio por entregá prueba pa esakinan di su situashon di urgensia ku karakter sosial financiero.

Otro stipulashon nobo den e “Polítika di Fianza” eksistente ta e echo ku aparte di Gerensia, personal di ACU apoderá dor di e Gerensia tambe ta outorisá i apoderá pa, na nòmber di Gerensia, tuma petishonnan di fianza den tratamentu, aprobá i otorgá esakinan na e sosionan en kuestion o desaprobá e petishonnan di fianza di e sosionan en kuestion, un ke otro conforme stipulashonnan di e “Polítika di Fianza” eksistente i entregá esakinan denter di dos (2) siman na Komishon di Krédito pa ratifikashon, kontal e petishonnan aki no ta surpasá e suma di ANG 35,000,=.

E kambionan aki den e “Polítika di Fiansa” tambe a kontribuí na e **subida substansial den 2013** pa loke ta petishonnan i fiansanan aprobá, no opstante e situashon ekonómiko finansiero no muchu bon na Kòrsou den 2013.

Komishon ta di opinion ku a base di e karakter sosial edukativo di nos kooperativa i filosofia kooperativista ku sosionan huntu ta sostené i koperá ku otro den nan kooperativa, dor di spar i fia na otro, pa asina logra un adelanto sosial-ekonómiko finansiero pa tur sosio den nos kooperativa, ta imperativo pa e stipulashonnan di e “Polítika di Fiansa” riba un base kontinuo keda evaluá i revisá na benefisio di sosionan, teniendo kuenta tur momentu ku situashon finansiero i di likides di nos organisashon i stipulashonnan di Lei pa institutonan finansiero lokal.

Den 2013 Gerensia a sigui ku e proseso pa optimalisá e servisio ku nos “Departamentu di Fiansa” mester duna e sosionan. Entre otro a amplia e orario pa apliká pa un fiansa na “Departamentu di Fiansa” di 8’or di mainta te mitar di kuater atardi nònstòp. Tambe a introdusí habrimentu di kantor di ACU pa sosionan risibí servisio riba tur último djasabra di luna, loke mesora a kai na agrado di un gran mayoria di e sosionan. Tambe a redusí e tempu di apliká, aprobá i otorgá fiansanan tipo “Fiancuito” di mínimo 4 ora te maksimal 24 ora i asina a eliminá e disgusto grandi ku tabata eksistí serka sosionan pa loke tabata aplikashon, aprobashon i otorgamentu di “Fiancuito”. Di e forma aki den 2013 e kantidat grandi di petishonnan di fiansa ku ofisina ta risibí mensual por a keda prosesá dor di “Departamentu di Fiansa” i Komishon na un manera rápido i efisiente i sin tardansa. P’esei Komishon den estrecho entendimentu ku Bestür i Gerensia lo keda mónitòr aplikashon, prosesamentu di petishonnan di fiansa i stipulashonnan di e “Polítika di Fiansa” eksistente i kaminda mester bin kambio o adaptashon den esakinan, Komishon lo trese esaki na atenshon di Gerensia i/o Bestür pa asina petishonnan di fiansa no ‘sufri’ tardansa den nan evaluashon i posibel otorgamentu.

Komishon ke bolbe mostra ku nos organisashon ku mas ku 18.200 sosio mester buska un ‘solushon’ pa loke ta servisio rápido i efisiente na sosionan, en espesial pa loke ta prosesamentu di petishonnan di fiansa hasí dor di sosionan, esta pa esakinan den un tèrmino korto risibí un kontesta pa ku nan petishon. Den esaki Komishon ta kere ku lo ta bon pa Bestür bai over na habri filialnan di ACU na otro sitionan na Kòrsou. Por último Komishon kier pidi sosionan ku nan petishonnan di fiansa por a sufri un ke otro tardansa den 2013 indulgensia i kompreshon pa esaki, ya ku mester komprondé ku esaki ta debí na e gran kantidat di petishonnan di fiansa ku diariamente a keda registrá na ofisina i kual nan tabata tuma mas tempu ku normal pa wòrdu atendé.

“Debe Atrasá”

“Debe Atrasá” ta keda un aspekto di nos organisashon ku mester keda atendé debidamente i den esaki Komishon ke enfatisá akinan ku den 2013 Bestür i ofisina di ACU a sa di atendé e fenómeno aki di un manera serio den último añanan. Esaki no opstante e echo ku den 2013 ACU a bolbe fia mas na su sosionan. E kontra-medida mas importante ku nos organisashon ta apliká pa purba di frena e fenómeno di “debe atrasá” ta esun di eksigí serka sosionan pa nan salario i entradanan o parti di esakinan pasa na ACU.

Komishon di Krédito pa medio di esaki kier trese dilanti di ta sostené e maneho hibá dor di Bestür i Gerensia pa ku debenan atrasá durante 2013.

Vários

Komishon di Krédito ta rekordá tur sosio ku ofisina ta atendé petishonnan di fianza di djaluna t/k djabièrnè di **08:00 te ku 15:30** i ku tur djaluna i djáron pa **6:00 p.m.** Komishon ta reuní pa sea aprobá, desaprobá o ratifiká esakinan. Alabes riba **tur djáron atardi for di 6:30 p.m.** Komishon ta risibí sosionan ku delantá a hasi un sita pa personalmente atendé ku Komishon riba su petishon di fianza.

Un gradisimentu di parti di Komishon ta bai pa tur sosio pa nan konfiansa poné den funshonamentu di Komishon di Krédito, e otro Órganonan Statutario, “Departamentu di Fiansa”, “Collections Department” i tambe sobrá departamentunan i Gerensia di ACU durante aña 2013. Tambe Komishon kier enfatisá akinan na sosionan ku konforme Statüt nobo di nos organisashon ku a drenta na vigor for di 12 di desèmber 2013, tur sosio mester spar mensual riba nan kuenta di akshon ku un montante mínimo di bintisinku florin, pero ku semper por hisa esaki ku un suma mas grandi ku lokual tin stipulá den Statüt pa sparmentu riba akshon i tambe pa sosionan sigui biba e shete prinsipionan kooperativista ku ta: **“1. Miembresia liber i habrí; 2. Kontròl demokrátiko dor di sosionan; 3. Partisipashon ekonómiko dor di sosionan; 4. Organisashon Outónomo i independiente; 5. Informashon, edukashon i formashon dor di e kooperativa pa e sosionan; 6. Koperashon ku otro kooperativanan; i 7. Komprometé ku e komunidad ku bo kooperativa ta funshoná aden”.**

Pa medio di esaki Komishon di Krédito kier a gradisí Bestür, Konseho di Supervishon i Gerensia di ACU pa e bon koperashon i entendimentu risibí den 2013 pa asuntunan general di organisashon di ACU i petishonnan di fianza en partikular di sosionan di nos organisashon. Tambe Komishon di Krédito kier a gradisí personal di “Departamentu di Fiansa”, di “Collections Department” i sobrá personal di ACU pa nan gran aporte duná i e tremendo trabounan hasí durante 2013 pa ku espesialmente petishonnan di fiansasnan i tambe pa ku otro servisionan di ACU na sosionan i ta deseá Gerensia i personal di ACU forsa i dinamismo pa aña 2014.

Por último Komishon di Krédito kier trese dilanti, ku manera ta su kustumber i deber komo Órgano Statutario enkargá ku evaluashon di petishonnan di fianza, di lo keda hasí su esfuersonan máksimo pa adelanto di sosionan i e organisashon di ACU.

Komishon di Krédito di ACU

A.J. Kranwinkel, Presidente
F.T. Pines, Miembro
L.P. Calmes, Miembro

M.Th. Cijntje, Sekretario
W.P. Petronella, Miembro

Kòrsou, mei 2014

BALORNAN DI KOOPERATIVA

..ekidat..

Den un kooperativa, ta reparti e ganashinan entre tur e sosionan, den un manera hustu.

..solidaridat..

Kooperativanan ta lucha konhuntamente pa drecha nan kalidat di bida i esun di nan komunidad.

Relato Anual Konseho di Supervishon

Raad van Toezicht ACU

Conform artikel 46 van de Statuten oefent de Raad van Toezicht, toezicht op het beleid van het Bestuur en de algemene gang van zaken in de coöperatie en draagt er zorg voor dat de wet, de Statuten en het Huishoudelijk Reglement worden nageleefd. In het kader van artikel 30 en 55 van de Statuten, biedt de Raad van Toezicht haar jaarverslag over het jaar 2013 aan de Algemene Ledenvergadering van 25 mei 2014.

A. De begroting van het jaar 2013 en het jaar 2014

De begroting van het jaar 2013 werd in een vergadering van de Raad aan het begin van het jaar goedgekeurd, nadat het Bestuur de schriftelijk door de Raad ter verduidelijking gestelde vragen naar tevredenheid heeft beantwoord. De Raad heeft vervolgens in haar vergadering van oktober 2013 aandacht besteed aan de suppletiebegroting van het jaar 2013 en heeft naar aanleiding daarvan de Directie van de ACU om een presentatie van de concept begroting voor het jaar 2014 verzocht. De vragen van de Raad daaromtrent zullen tijdens de door de Raad verzochte presentatie worden behandeld.

B. Verkiezing statutaire organen

Op zondag 26 mei 2013, tijdens de Algemene Ledenvergadering van de ACU, is de jaarlijkse verkiezing van de statutaire organen gehouden. Voor de Raad heeft de heer K.A. Bremer zich herkiesbaar gesteld als kandidaat en werd verkozen tot lid van de Raad. Uit de overige kandidaten die aan deze verkiezing deelnamen zijn mevrouw P.M. Isenia LL.M. en mevrouw S.J. Rogers-Conradus B.Sc. gekozen tot nieuwe Raadsleden. Tijdens de eerste vergadering van de Raad op maandag 27 mei 2013 werden de functies in de Raad als volgt verdeeld:

De heer K. Bremer	Voorzitter;
De heer S. Heerenveen	Vice-Voorzitter;
Mevrouw P. Isenia LL.M.	Secretaris;
Mevrouw S.J Rogers-Conradus B.Sc.	Lid;
De heer R. Frans	Lid.

C. De Statutenwijziging en de Inwerkingtreding nieuwe Statuten van de ACU

Op 26 april 2013 werd door het Bestuur, conform artikel 59 van de (oude) Statuten, een Bijzondere Algemene Leden vergadering opgeroepen voor een besluit tot statutenwijziging. Deze vergadering werd vanwege het gebrek aan quorum verdaagd en conform artikel 59 lid 3 van de (oude) Statuten werd deze vergadering voor 15 juni 2013 wederom opgeroepen. Na vaststelling van quorum werden de door het Bestuur aangeboden concepten van de (nieuwe) Statuten, het (nieuw) Huishoudelijk Reglement en de Verkiezingsreglement behandeld en door de Algemene Ledenvergadering goedgekeurd. De concepten, zoals goedgekeurd door de Algemene Ledenvergadering zijn daarna, conform artikel 23 lid 1, onder sub “g” van de Landsverordening Toezicht Bank en Kredietwezen 1994, no. 4, ter goedkeuring aan de Centrale Bank aangeboden.

Nadat deze ook haar goedkeuring heeft gegeven zijn de inmiddels huidige Statuten van de ACU op 12 december 2013, middels notariële akte verleden bij notaris mr. A.M.P. Eshuis, in werking getreden. De Huishoudelijk Reglement van de ACU zal zo spoedig mogelijk, middels een bestuursbesluit van het Bestuur van de ACU, inwerking treden.

D. De nieuwe huisvestingen van de ACU

Vanwege de doelmatigheid in het kader van de uitvoering van de diverse werkzaamheden tussen de verschillende afdelingen in onze organisatie en rekening houdende met een betere serviceverlening en met de vereiste ergonomische arbeidsomstandigheden moest het Bestuur uitkijken naar een nieuwe locatie. In verband hiermede zijn in de loop van de maand juli 2013 alle ondersteunende afdelingen, het management, de Statutaire organen, behalve de Kredietcommissie, die zich tot dan in het gebouw te Otrabanda gehuisvest waren, verhuisd naar Punda, Bargestraat 53/55 en 57. Het personeel dat toen nog in het pand aan de Scharlooweg gehuisvest was, is ook naar één van de voormelde gebouwen aan de Bargestraat verhuisd. Het kantoor te Otrabanda fungeert sindsdien geheel als Member Service Center.

E. Extra serviceverlening

Vanaf 30 maart 2013 werd met een extra service verlening aan onze leden gestart, welke inhoudt dat zij voortaan op alle laatste zaterdagen van de maand voor dienstverlening op ons kantoor te Otrabanda van 09.00 t/m 13.00 uur terecht kunnen.

F. Invulling vacature in het Bestuur

Per 1 februari 2013 heeft mevrouw D. van Arneman haar ontslag gevraagd als Bestuurslid. De Raad heeft conform onze Statuten, uit de drie kandidaten die zich bij de laatste verkiezingen verkiesbaar hadden gesteld, de heer A. Rodriguez, benoemd tot Bestuurslid in de ontstane vacature.

G. Opvulling vacatures binnen de ACU

In het eerste kwartaal 2013 zijn de heren drs. E. Fos als General Manager, R. Griffith M.sc. als Finance Manager en P. Cicilia MBA als Sales en Service Manager in dienst genomen. Na werving is per 1 april 2013 ook mevrouw S. Gouverneur als Risk and Compliance Manager in dienst genomen. Sinds 1 juli 2013 is de functie van IAD Manager vacant en werd deze functie waargenomen door de Risk and Compliance Manager. De voormalige IAD Manager, mevrouw S. Bernadina, is namelijk per 1 juli 2013 benoemd in de functie van Manager Education and Community Engagement Department. In oktober 2013 heeft de ACU vacatures in de lokale kranten geplaatst voor de functies van IAD Manager, bedrijfsjurist en Head Security. De functie van Head Security is reeds ingevuld. Voor de functie van IAD Manager is na werving en selectie een kandidaat gekozen die in het jaar 2014 in dienst treedt. De functie van bedrijfsjurist is nog niet ingevuld. De Raad kan zich met deze door het Bestuur genomen beslissingen zeker verenigen daar het hier om belangrijke functies gaat, die de ACU, als coöperatie, alleen maar ten goede zullen komen.

H. Deelname conferenties Statutaire organen

De Statutaire organen hebben in het jaar 2013 aan de volgende conferenties deelgenomen:

- a) El Cooperativismo como alternativa de desarrollo ante la Crisis Global, Convención Internacional Cooperativa La Habana, Cuba;
- b) I Conferencia Latinoamericana para el Desarrollo de habilidades Organizativas en las Cooperativas de Cartagena de Indias, Colombia;
- c) XVIII Conferencia Regional ACI-Américas, “La Decada de Las Cooperativas”, te Sao Pablo, Brazil.

Met deelname aan deze conferenties wordt ernaar gestreefd om de kennis en de educatie van de Statutaire organen met betrekking tot de coöperatie op peil te houden en zoveel mogelijk voor de organisatie van de ACU van belang zijnde aandachtspunten en ervaringen in het strategisch plan en het dagelijkse beleid van de ACU over te nemen.

I. ATM machines ACU

Naar aanleiding van het verzoek van de Raad om informatie betreffende de inbraak op de ATM machines van ACU heeft het Bestuur de Raad een gedetailleerde informatie verschaft met betrekking tot de omstandigheden waaronder deze inbraken hebben plaatsgevonden en omtrent het daarbij gestolen bedrag. De ACU is voor het gestolen bedrag bij de ASKA N.V. verzekerd. Het Bestuur is met de ASKA N.V. in bespreking teneinde dit bedrag uitgekeerd te krijgen. Na deze inbraken heeft het Bestuur ook de nodige beveiligingsmaatregelen genomen om de ATM machines veiliger te stellen.

J. Kennismaking personeel ACU

Naar aanleiding van het verzoek van de Raad om kennismaking met het personeel van de ACU, heeft de Directie van de ACU voor de Statutaire organen een rondleiding in haar gebouwen te Scharloo en te Otrabanda georganiseerd. De Statutaire organen hebben daarbij kennis kunnen maken met de verschillende afdelingen en personeelsleden van de ACU.

K. Risicoprofiel ACU

Naar aanleiding van het verzoek van de Raad om informatie met betrekking tot het aanpak van de geconstateerde risico's binnen de ACU, zoals deze vastgelegd zijn in het concept Audit plan, heeft het Bestuur het nodig geacht om het externe accountantsbureau Ernst & Young opdracht te geven om een audit te verrichten naar de reële risico's binnen de ACU.

L. Deposito a largu Plasu (DALP)

Gelet op het verzoek van enige instellingen om een DALP te mogen beleggen in de ACU heeft het Bestuur, na de Raad, in deze te hebben gehoord en nadat de Raad daarmee akkoord is gegaan, besloten om deze entiteiten toe te laten een DALP in de ACU te beleggen.

M. Filiaal van de ACU te Bonaire

Op 22 juni 2013 heeft de ACU haar nieuwe filiaal kantoor te Bonaire geopend. De Statutaire leden waren bij de daarvoor georganiseerde “ Housewarming party” aanwezig. Er was een grote opkomst van leden en geïnteresseerden bij de viering aanwezig.

N. CAO ACU

In een plenaire bijeenkomst van 11 november 2013 is de CAO van het personeel van de ACU door het Bestuur van de ACU en BONECO ondertekend. De Raad, het Bestuur, de Kredietcommissie en de vakbondleden waren daarbij aanwezig.

O. Plenaire vergadering Statutaire organen

Op 6 februari, 21 mei, 11 juni 2013, 26 november en 18 december 2013 zijn de Statutaire organen in een plenaire vergadering bijeengekomen. Daarbij zijn onder andere de volgende punten plenair behandeld:

- a) het ontslag van het Bestuurslid D. van Arneman;
- b) het tweede en derde kwartaalrapportage van de Raad;
- c) de voorbereiding Algemene Ledenvergadering van 26 mei 2013;
- d) de voorbereiding van de Bijzondere Algemene Ledenvergadering van 15 juni 2013;
- e) de inwerkingtreding van (nieuwe) Statuten van de ACU en de consequenties van artikel 53 van de Statuten voor de Statutaire organen;
- f) de procedure met betrekking tot het versturen van de kwartaalrapportage aan het Centrale Bank;
- g) het bijwonen van de leden van de Raad van vergaderingen van het Bestuur;
- h) de geconstateerde High Risks binnen de ACU en de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek van het accountantsbureau Ernst & Young;
- i) de stand van zaken met betrekking tot het verzoek van de Raad om een presentatie van de concept begroting 2014;
- j) de stand van zaken met betrekking tot de beveiliging nieuwe ATM machines;
- k) de kascontroles binnen de ACU;
- l) de klantenservice bij de ACU;
- m) de stand van zaken met betrekking tot de verzoeken van leden tot geldopname van de aandelenkapitaal;
- n) de Deposito a Largu Plasu-procedure;
- o) het resorteren van de IAD onder de Raad.

Deze punten werden naar tevredenheid van de Raad behandeld.

P. Komishon di Edukashon i Formashon ACU (Kefa)

Het vormingsinstituut van de ACU Kefa is dit jaar opnieuw geactiveerd om onze leden de nodige kennis omtrent de entiteit van de coöperatie te verschaffen en andere voor de leden educatieve cursussen te organiseren. Kefa heeft voor de leden van de ACU op 7 en 14 december 2013 de cursus “Manehá bo presupuesto personal” georganiseerd.

Een lid van de Raad heeft de cursus bijgewoond. Tijdens de cursus hebben een aantal leden verschillende goede tips gekregen om hun maandelijks/jaarlijkse persoonlijke in- en uitgaven te budgeteren.

Q. Gevolgen inwerkingtreding nieuwe Statuten van de ACU

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de nieuwe Statuten van de ACU is op 18 december 2013 een plenaire vergadering van Statutaire organen gehouden, waarbij voornamelijk de gevolgen van artikel 53 van de Statuten is besproken. Het geval deed zich namelijk voor dat twee Raadsleden (de voorzitter en de vice-voorzitter), op grond van dat artikel, van rechtswege ophouden lid te zijn, aangezien zij een onverenigbare functie, als lid van het bestuur van een vakbond, bekleeden. De Statutaire organen hebben in deze vergadering besloten om, op advies van de notaris die de akte van de Statuten heeft verleden, aan de betrokken leden van de Raad een “term de grace” van 2 weken te gunnen (ingaaande 18 december 2013 tot en met 2 januari 2014), teneinde het Bestuur van de ACU te informeren of zij bestuurslid blijven van de desbetreffende vakbond.

R. IAD plan en activiteiten

Op 16 december 2013 heeft de Raad met de waarnemend IAD vergaderd en zijn de volgende aandachtspunten behandeld. Controle van de maandelijks statements, kasopname, de Wisdom en de Transfer project, de Interim controle, de IAD plan, de eerste, tweede, derde en vierde kwartaalrapportages van de IAD, de controle richtlijnen kredietverlening, de audits. De Raad heeft zich door de waarnemend IAD laten informeren over deze aandachtspunten en heeft aan de hand hiervan een paar concrete afspraken met haar gemaakt, welke de Raad in de volgende kwartaal en (tegen die tijd) met de nieuwe IAD zal blijven monitoren.

S. Kascontrole

Op 5 juli 2013 heeft de IAD een kasopname uitgevoerd. Twee Raadsleden hebben deze kasopname bijgewoond. De bevindingen van deze kasopname zijn in een verslag vastgelegd en door de IAD Manager voorgelegd aan de Raad. Conform het verslag leverde de kasopname geen bijzonderheden op. De Raad heeft ook de afsluitende kasopname van 31 december 2013 bijgewoond. De bevindingen van de Raad met betrekking tot beide kasopnames zal in haar eerstvolgende kwartaalrapportage en derhalve in het volgende jaarverslag worden vermeld.

T. Cijfers Deposito a largu plasú (Dalp)

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontwikkelingen van de Dalp van de laatste 5 jaren.

	2013	2012	2011	2010	2009
	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG
D.a.l.p. instellingen	-	5,000,000	11,000,000	11,000,000	-
D.a.l.p. leden	33,180,000	28,218,000	24,984,110	22,126,000	22,597,000
Total	33,180,000	33,218,000	35,984,110	33,126,000	22,597,000

Het saldo van de Dalp van de leden is in het jaar 2013 toegenomen met ANG 4.962.000 (vierduizend negenhonderd twee en zestig miljoen gulden). Deze toename is gebaseerd op het deposito a largu plasú dat de leden in het jaar 2012 bij de ACU hebben belegd.

U. Interne Controle

In het jaar 2013 heeft IAD verschillende controles verricht. Deze kunnen als volgt worden gecategoriseerd:

- Controle van financiële cijfers (Financial Audit)
- Controle met betrekking tot de naleving van normen, regels, interne en externe procedures (Compliance Audit)
- Bijzondere opdrachten

In 2013 heeft IAD conform het Strategisch Plan 2013-2015 een risk analyse (Risk Assessment) verricht, waarin vermeld wordt welke een overzicht geeft van de periodieke controles die verricht moeten worden.

V. Achterstallige schulden

De achterstallige schulden (ouder dan 2 maanden) zijn gestegen met een bedrag van ANG 454,013 (2013: ANG 6,940,777) vergeleken met vorig jaar (2012: ANG 6,486,764). Volgens de CBCS mogen de kredietverenigingen een maximale "delinquency ratio" hebben van 5%. De "delinquency ratio" is het aantal leningen, dat achterstallig zijn gedeeld door het totale leningen aan leden. De "delinquency ratio" wordt beïnvloed door de kredietwaardigheid van de leden en macro-economische factoren, zoals werkloosheid. Eind 2013 heeft ACU een "delinquency ratio" van 3,7% wat lager is dan de 4,0% van het jaar 2012. ACU monitored de "delinquency ratio" routineus en neemt de nodige maatregelen die bijdragen zodat de "delinquency ratio" blijft dalen.

W. Liquiditeit

De Centrale bank van Curaçao en St. Maarten (CBCS) oefent toezicht uit op kredietverenigingen onder meer in het belang van de liquiditeiten van de kredietverenigingen. Liquiditeit is de mate waarin men in staat is om aan de normale opvragingen van spaargelden te voldoen.

Volgens CBCS mag de liquiditeitsratio niet lager zijn dan 20%. Eind 2013 heeft ACU een liquiditeitsratio van 27,1%. Vergeleken met eind 2012, vertoont de ratio een daling van 4,1% (31,2% eind 2012). Hieruit kunnen wij concluderen dat ACU zich aan de regelgeving van de CBCS houdt, echter moet ACU ervoor zorgen dat zij niet te veel boven de minimale liquiditeitsratio zit. Een te hoge liquiditeitsratio betekent dat ACU geen rendement behaald voor gelden die ACU zou kunnen investeren of uitlenen.

X. Jeugdfonds

In 2006 hebben de leden tijdens de Algemene Leden Vergadering besloten om jaarlijks vijf gulden per actief lid te reserveren (van het behaald resultaat), in plaats van 100,000 ANG per jaar. Per eind 2012 had ACU een totaal bedrag gereserveerd van 412,950 ANG. Dit jaar moet ACU 86,720 ANG (17,344 actieve leden X 5 ANG) reserveren na goedkeuring door de Algemene Leden Vergadering. Dit betekent dat het totaal bedrag aan reservering voor het jeugdfonds per eind 2013 499,670 ANG zal zijn.

Y. Winstbelasting

Op 31 december 2013 was het nog niet duidelijk dat ACU wel of geen winstbelasting moet betalen.

Z. Conclusie

De Raad vertrouwt erop dat zij middels het aanbieden van dit verslag aan de leden voldaan heeft aan haar taak en verplichting conform de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de ACU om verslag te doen aan de Algemene Ledenvergadering van het gevoerde beleid (en derhalve het degelijk implementeren van het Strategisch Plan van de ACU) van het Bestuur over het jaar 2013. Hoewel de Raad van mening is dat er nog ruimte is voor het Bestuur om haar organisatorische functioneren te optimaliseren, ziet de Raad geen aanleiding om geen “decharge” aan het Bestuur te geven voor het beleid dat zij heeft gevoerd over het jaar 2013.

De Raad van Toezicht van de ACU

<u>A. G. Allee</u>	<u>P.M. Isenia LL.M.</u>	<u>R. Frans</u>	<u>S.J. Rogers-Conradus B.Sc.</u>	<u>W. Ernestina</u>
Voorzitter	Secretaris	Vice-Voorzitter	Lid	Lid

Willemstad, Curaçao mei 2014

Prinsipionan di kooperativa

- Afiliashon habrí i voluntario
- Kòntrol demokrátiko dor di sosionan
- Partisipashon ekonómiko di sosionan
- Outónomo i independiente
- Edukashon, formashon i informashon
- Koperashon entre kooperativanan
- Sosten na komunidad

Relato Anual

Finansiero di Bestür

Inhoudsopgave

Geconsolideerde balans per 31 december 2013	30
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar eindigend op 31 december 2013.	32
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen over het boekjaar eindigend op 31 december 2013.....	33
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar eindigend op 31 december 2013	35
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar eindigend op 31 december 2013	36
(2) Materiële vaste activa	51
(3) Financiële activa	52
(4) Leningen aan leden.....	53
(5) Overige vorderingen en transitoria.....	55
(6) Liquide middelen	55
(7) Te betalen dividend.....	56
(8) Termijn deposito's leden	56
(9) Deposito's van institutionele beleggers	57
(10) Deposito's van leden	57
(11) Overige schulden en transitoria.....	58
(12) Voorziening voor dekking ontoereikend pensioen	58
(13) Interestbaten	59
(14) Interestlasten	59
(15) Overige baten en lasten	60
(16) Personeelskosten.....	61
(17) Huisvestingskosten	61
(18) Algemene kosten	62
(19) Premie overlijdensverzekering.....	63
(20) Surplus per aandeel	63
(21) Transacties met verbonden partijen	63
(22) Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	64
(23) Gebeurtenissen na balansdatum	65
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66

Geconsolideerde balans per 31 december 2013

	Toel.	2013	2012*	2011*
		ANG	ANG	ANG
Activa				
Materiële vaste activa	2	6,041,519	5,575,970	5,725,937
Financiële vaste activa				
Geassocieerde deelnemingen	3-1	2,600	2,600	2,600
Vorderingen op gelieerde maatschappijen	3-2	2,373	2,373	2,373
Investeringsinstrumenten in eigen vermogensinstrument	3-3	34,433	34,433	34,433
		<u>39,406</u>	<u>39,406</u>	<u>39,406</u>
Langlopende vorderingen	4	124,300,689	123,177,851	117,497,805
Leningen aan leden				
Kortlopende vorderingen	5	5,169,540	4,466,726	3,372,701
Overige vorderingen en transitoria	4	57,590,896	33,388,348	30,707,394
Leningen aan leden (kort)				
Liquide middelen	6	<u>33,553,898</u>	<u>35,181,918</u>	<u>31,275,198</u>
		<u>226,695,948</u>	<u>201,830,219</u>	<u>188,618,441</u>

*Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU

Toel.	2013	2012*	2011*
	ANG	ANG	ANG
Passiva			
Eigen vermogen			
Aandelen leden	83.572,599	76,119,373	71,703,924
Vermogen en surplus FAA beschikbaar voor toekomstige verplichtingen	1,852,563	1,845,248	1,845,812
Algemene reserve	12.374,768	10,196,270	8,351,062
Bestemmings reserve 50 jaar jubileum	-	-	400,000
Netto surplus na statutaire surplusbestemming	4,871,310	5,462,852	5,051,432
	102,671,240	93,623,743	87,352,230

Voorziening voor dekking ontoereikend pensioenen

12	205,113	197,055	159,604
----	---------	---------	---------

Kortlopende schulden

7	(74,212)	88,826	154,681
9	-	5,000,000	11,000,000
8	33,180,000	28,218,000	24,984,110
10	83,864,563	67,843,033	59,162,497
11	6,849,244	6,859,562	5,805,319
	123,819,595	108,009,421	101,106,607
	226,695,948	201,830,219	188,618,441

*Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

De toelichtingen zijn een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar eindigend op 31 december 2013.

	Toel.	2013			2012
		ANG	ANG	ANG	ANG
Interestbaten	13	26,120,860		23,533,389	
Interestlasten	14	<u>(3,930,708)</u>		<u>(3,828,675)</u>	
			22,190,152		19,704,714
Overige baten	15		<u>481,092</u>		<u>479,878</u>
			22,671,244		20,184,592
Bedrijfslasten					
Personeelskosten	16	7,869,061		6,223,557	
Huisvestingskosten	17	1,807,926		1,173,360	
Algemene kosten	18	4,539,878		4,023,599	
Afschrijvingskosten	2	882,381		854,937	
Toevoeging voorziening voor gepensioneerden	4	156,577		198,545	
Toevoeging voorziening dekking ontoereikend pensioen	12	26,337		37,451	
Toevoeging voorziening dubieuze debiteuren	4	424,941		312,896	
Premie overlijdensverzekering	19	<u>1,225,873</u>		<u>1,290,977</u>	
			16,932,974		14,115,322
Netto surplus	20		5,738,270		6,069,270
Overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten			<u>-</u>		<u>-</u>
Netto gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten			<u>5,738,270</u>		<u>6,069,270</u>
<hr/>					
Surplus bestemming:					
Algemene Reserve cf statuten			<u>859,643</u>		<u>606,927</u>

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen over het boekjaar eindigend op 31 december 2013.

Geconsolideerd mutatie overzicht van het eigen vermogen over 2012						
	Aandelen leden	Stichtings vermogen FAA en netto surplus FAA	Algemene reserve	Bestemmings reserve 50 Jaar Jubileum	Netto surplus na statutaire surplusbestemming	Totaal
31 december, 2012	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG
Balans begin boekjaar	71,703,924	1,845,812	8,351,062	400,000	5,051,432	87,352,230
Stortingen leden	8,468,618					8,468,618
Opnames/verrekeningen leden	(3,519,881)					(3,519,881)
Inhoudingen Fekoskan en onderhoud gebouw	(533,288)					(533,288)
Mutatie algemene reserve 2012 / Correctie algemene reserve 2011			1,238,281			1,238,281
Viering ACU 50 jaar Jubileum				(400,000)		(400,000)
Toegekend dividend					(4,191,400)	(4,191,400)
Toegekend dividend jeugd		(564)			(75,720)	(75,720)
Netto surplus FAA/ACU			606,927		6,069,271	6,068,707
Verdeling resultaat 2012 (10%)					(606,927)	-
Balans einde boekjaar	76,119,373	1,845,248	10,196,270	-	5,462,852	93,623,743

Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU

Geconsolideerd mutatie overzicht van het eigen vermogen over 2013						
	Aandelen leden	Stichtings vermogen FAA en netto surplus FAA	Algemene reserve	Bestemmings reserve 50 Jaar Jubileum	Netto surplus na statutaire surplusbestemming	Totaal
31 december, 2013	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG
Balans begin boekjaar	76,119,373	1,845,248	10,196,270	-	5,462,852	93,623,743
Stortingen leden	10,946,296					10,946,296
Opnames/verrekeningen leden	(3,161,846)					(3,161,846)
Inhoudingen Fekoskan en onderhoud gebouw	(585,133)					(585,133)
Mutatie algemene reserve 2013 /						
Correctie algemene reserve 2012	253,909		911,815		(911,823)	253,901
Correctie dividend voorgaande jaren			407,040		(407,040)	-
Toegekend dividend					(4,065,141)	(4,065,141)
Toegekend dividend jeugd					(78,850)	(78,850)
Netto surplus FAA/ACU		7,315	859,643		5,730,955	5,738,270
Verdeling resultaat 2013 (15%)					(859,643)	-
Balans einde boekjaar	83,572,599	1,852,563	12,374,768	-	4,871,310	102,671,240

De toelichtingen zijn een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar eindigend op 31 december 2013

	<u>2013</u>	<u>2012*</u>
	ANG	ANG
Netto surplus	5,738,270	6,069,270
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Netto interestbaten	(22,190,152)	(19,704,714)
Toevoeging voorziening voor oninbaarheid leningen	424,941	312,896
Toevoeging voorziening voor gepensioneerden	156,577	198,545
Toevoeging voorziening voor dekking ontoereikend pensioen	26,337	37,451
Afschrijvingen	882,381	854,937
	<u>(14,961,646)</u>	<u>(12,231,615)</u>
<i>Mutatie in:</i>		
(Toename)/afname leningen aan leden (lang)	(1,704,356)	(6,191,388)
(Toename)/afname leningen aan leden (kort)	(24,202,548)	(2,680,954)
Afname/(toename) vorderingen en transitoria	(774,870)	(1,002,872)
Toename/ (afname) termijn deposito's leden	4,962,000	3,233,890
Toename/ (afname) deposito's leden	16,021,531	8,680,536
Toename/(afname) deposito's particuliere instanties	(5,000,000)	(6,000,000)
Toename/(afname) schulden en transitoria	(120,395)	1,017,418
Afname voorziening pensioen	(18,279)	-
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>(25,798,563)</u>	<u>(15,174,985)</u>
Ontvangen interest	26,192,921	23,442,236
Betaalde interest	(3,899,482)	(3,786,826)
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	<u>(3,505,124)</u>	<u>4,480,425</u>
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	(1,347,943)	(731,904)
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>(1,347,943)</u>	<u>(731,904)</u>
Financieringsactiviteiten		
Toename/(afname) aandelen leden	7,453,226	4,415,454
Betaalde dividend	(4,228,179)	(4,257,255)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>3,225,047</u>	<u>158,199</u>
Toename/(afname) liquiditeit	(1,628,020)	3,906,720
Liquide middelen begin boekjaar	35,181,918	31,275,198
Geldmiddelen en kasequivalenten op 31 december	<u>33,553,898</u>	<u>35,181,918</u>

*Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar eindigend op 31 december 2013

1. Verslaggevende entiteit (algemeen), de belangrijkste grondslagen voor de financiële verslaggeving en financiële risicofactoren.

1.1 Verslaggevende entiteit

Doelstelling

De Coöperatieve Spaar- en Kredietvereniging ACU is opgericht op 27 november 1962 op Curaçao. Tijdens een buitengewone ledenvergadering in december 2005 zijn de statuten inclusief rechtspersoon en naam gewijzigd. Sinds 30 januari 2006 heet ACU officieel: De Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU (ACU).

ACU heeft als doel en hoofdzaak:

- Het bevorderen van de spaarzin onder haar leden door hen in de gelegenheid te stellen om te sparen;
- De mogelijkheid te creëren om aan haar leden leningen en voorschotten te verstrekken in hun belang en tegen voordelige voorwaarden;
- Het bevorderen van de stoffelijke belangen van haar leden;
- De handhaving van het beginsel van voortdurende opvoeding, in de zin van het behouden van de coöperatieve gedachte, het bijbrengen van de techniek der coöperatie en de opvoeding van haar leden in de ruimste zin des woords; en
- Het aanbieden van doelmatige financiële diensten aan haar leden.

ACU is conform de Landsverordening Coöperatieve vereniging 1920 opgericht en zetelt te Pater Euwensweg, Curaçao. De geconsolideerde jaarrekening 2013 is goedgekeurd voor publicatie door het Bestuur op 5 mei 2014.

Gelieerde partijen

ACU verricht transacties met en ten behoeve van gelieerde bedrijven. Deze zijn:

- Fundashon Aseguros ACU (FAA) (slapend)
- Fekoskan

1.2 De belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving

Basis voor presentatie

De belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opstellen van deze geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast, worden hieronder vermeld. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards. De geconsolideerde jaarrekening is gebaseerd op historische kosten tenzij anders aangegeven.

Reclassificatie vergelijkende cijfers

In de jaarcijfers over 2013 zijn in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften reclassificaties doorgevoerd met betrekking tot de volgende balansposten:

- Vorderingen op gelieerde maatschappijen ASKA voorheen een nettobedrag (2013: ANG 1,096,964; 2012: ANG 834,324), is gereclassificeerd naar de posten overige vorderingen en transitoria (2013: 3,418,131; 2012: 2,940,731) en overige schulden en transitoria (2013: 2,108,780; 2012: 2,108,780).
- Investerings in ASKA Holding N.V. is geclassificeerd van deelnemingen naar investeringen in eigen vermogensinstrument (2013: ANG 37,033; 2012: ANG 37,033).

Transacties met ASKA Holding N.V. worden niet behandeld als transacties met gelieerde partijen doordat ASKA Holding N.V. geen geassocieerde deelneming is.

Going concern

Na onderzoek heeft het bestuur en directie van ACU de verwachting dat ACU adequate financiële bronnen heeft om de activiteiten voort te zetten in de nabije toekomst. ACU heeft derhalve de jaarrekening op going concern basis opgesteld.

Belangrijkste schattingen en beoordelingen in de jaarrekening

Het opmaken van geconsolideerde jaarrekening conform IFRS brengt het gebruik van bepaalde belangrijke schattingen met zich mee. Ook wordt bij het toepassen van waarderingsgrondslagen in de geconsolideerde jaarrekening van ACU, het bestuur veelal gevraagd hun oordeel te geven. Indien dergelijke oorde(e)l(en) significant of complex zijn, of indien de invloed van schattingen of oordelen significant is voor de geconsolideerde jaarrekening, worden deze toegelicht onder belangrijkste schattingen en beoordelingen in de geconsolideerde jaarrekening.

Schattingen en beoordelingen zijn gebaseerd op in het verleden opgedane ervaringen en andere factoren, waaronder ook verwachtingen over toekomstige gebeurtenissen zoals deze zich, naar de huidige stand van zaken, redelijkerwijs kunnen voordoen.

ACU maakt schattingen en doet veronderstellingen over toekomstige ontwikkelingen. Bij het opstellen van deze geconsolideerde jaarrekening heeft het management oordelen gevormd en schattingen en veronderstellingen gemaakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Schattingen en aannames die in het komende boekjaar kunnen leiden tot materiële aanpassingen van boekwaarden van activa en verplichtingen worden hieronder nader toegelicht.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schattingen worden herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Onderstaand zijn de belangrijkste schattingen die door management zijn gehanteerd.

(a) Voorzieningen Gepensioneerden en voor dekking ontoereikend pensioen

De waarde van de verplichtingen is afhankelijk van een aantal factoren die op basis van actuariële grondslagen worden bepaald. De disconteringsvoet is een van de aannames die gebruikt wordt om de lasten te bepalen. Veranderingen in deze aannames zullen effect hebben op de boekwaarde van de verplichtingen.

De onderneming bepaalt de disconteringsvoet aan het einde van het boekjaar. Dit is de rentevoet die gebruikt zou moeten worden om de contante waarde te bepalen van de toekomstige geschatte kasstromen die naar verwachting nodig zijn om de verplichting af te wikkelen. Overige aannames voor de berekening van verplichtingen hebben betrekking op huidige marktomstandigheden.

(b) Bijzondere waardeverminderingen

ACU beoordeelt de leningenportefeuille voor bijzondere waardevermindering in een activa met dezelfde eigenschappen ten aanzien van kredietrisico's. Deze eigenschappen moeten relevant zijn voor de schatting van de toekomstige kasstromen van ACU en indicatief zijn voor het vermogen van de debiteur om aan zijn verplichtingen te voldoen. Toekomstige kasstromen worden collectief geëvalueerd op een eventuele bijzondere waardevermindering op basis van contractuele kasstromen van de activa en historische verliescijfers.

Schattingen van veranderingen in toekomstige kasstromen voor groepen van activa zouden consistent moeten zijn en de veranderingen in de gerelateerde periodieke data weergeven. De methoden en aannames die gebruikt worden voor het schatten van toekomstige kasstromen worden regelmatig beoordeeld voor het beperken van verschillen tussen inschattingen van verliezen en actuele verliezen.

Functionele valuta en presentatie valuta

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in de Nederlandse Antilliaanse gulden, die fungeert als de functionele valuta van ACU. Tenzij anders aangegeven, is alle financiële informatie in Nederlandse Antilliaanse gulden afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Nog niet toegepaste nieuwe standaarden en interpretaties

Een aantal nieuwe standaarden, aanpassingen van standaarden en interpretaties is van kracht voor jaarperiodes die aanvangen na 1 januari 2013 en is derhalve niet toegepast op deze geconsolideerde jaarrekening. Voor zover nieuwe standaarden relevant zouden kunnen zijn voor ACU worden ze onderstaand beschreven. ACU is niet van plan deze standaarden vervroegd toe te passen. Deze wijzigingen zullen geen significante effecten hebben op ACU.

(a) IFRS 9 Financiële instrumenten (2010), IFRS 9 Financiële instrumenten (2009)

IFRS 9 (2009) introduceert nieuwe vereisten inzake de classificatie en waardering van financiële activa. Onder IFRS 9 (2009) worden financiële activa geclassificeerd en gewaardeerd op basis van het bedrijfsmodel waarbinnen ze worden aangehouden en de kenmerken van hun contractuele kasstromen. De herziene IFRS 9 (2010) bevat toevoegingen met betrekking tot financiële verplichtingen. De IASB is momenteel bezig met een project voor beperkte aanpassingen van de vereisten inzake classificatie en waardering onder IFRS 9 en de toevoeging van nieuwe vereisten inzake bijzondere waardevermindingsverliezen op financiële activa en hedge accounting.

IFRS 9 (2010 en 2009) is van kracht voor jaarperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2015 en vervroegde toepassing is toegestaan. De toepassing van IFRS 9 (2010) zal naar verwachting een effect hebben op de financiële activa maar niet op de financiële verplichtingen van ACU. ACU heeft niet gekozen voor vervroegde toepassing van deze standaarden en de impact van deze standaard en is onbekend en kan niet op een redelijke wijze worden geschat.

(b) Teruggenomen bijzondere waardevermindings-verliezen op niet-financiële activa (Wijziging IAS 36)

Als gevolg van de publicatie van IFRS 13 – Waardering tegen reële waarde, werden de bepaling met betrekking tot informatievervalsing in IAS 36 – Bijzondere waardevermindering van activa gewijzigd. Eén van de wijzigingen zorgde voor een vereiste inzake informatievervalsing die verder ging dan de bedoeling was. Het IASB heeft dit gecorrigeerd door de publicatie van 'Recoverable Amount Disclosures for Non-Financial Assets (Amendments to IAS 36)'.

De wijziging is van toepassing op jaarperiodes die beginnen op of na 1 januari 2014 met retroactieve toepassing. Vervroegde toepassing is toegelaten in de periode waarin IFRS 13 wordt toegepast.

ACU heeft niet gekozen voor vervroegde toepassing van deze standaard, de impact van deze standaard is momenteel onbekend en kan niet op een redelijke wijze worden geschat.

(c) Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen (Wijzigingen in IAS 32)

Deze standaard vereist dat financiële activa en financiële verplichtingen op nettobasis worden gepresenteerd indien dit een uitdrukking vormt van de verwachte toekomstige kasstromen van een entiteit uit de afwikkeling van twee of meer afzonderlijke financiële instrumenten. Als een entiteit het recht heeft om een enkel nettobedrag te ontvangen of te betalen en dit ook van plan is, heeft zij in feite slechts een enkel financieel actief of een enkele financiële verplichting. In andere omstandigheden worden financiële activa en financiële verplichtingen afzonderlijk van elkaar gepresenteerd in overeenstemming met hun kenmerken als economische middelen of verplichtingen van de entiteit.

De impact van deze standaard en is momenteel onbekend en kan niet op een redelijke wijze worden geschat.

Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving

Met uitzondering van de hieronder genoemde aanpassingen heeft ACU consequent de grondslagen voor financiële verslaggeving gehanteerd voor alle perioden die in deze geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen. ACU heeft met ingang van 1 januari 2013 de volgende nieuwe standaarden en wijzigingen op standaarden aangehouden, met inbegrip van alle daaruit voortvloeiende wijzigingen in overige standaarden:

- Informatieverschaffing – Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen (wijziging in IFRS 7)
- IFRS 10 Geconsolideerde jaarrekening (2011)
- IFRS 12 Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten
- IFRS 13 Waardering tegen reële waarde
- Presentatie van posten in niet-gerealiseerde resultaten (aanpassingen van IAS 1)
- De realiseerbare waarde van niet-financiële activa (aanpassingen van IAS 36) (2013)

De aard en de effecten van deze wijzigingen worden hieronder uiteengezet.

Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Als gevolg van de aanpassingen op IFRS 7 heeft ACU de informatieverschaffing over de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen uitgebreid.

Dochterondernemingen

IFRS 10 (2011) introduceert een nieuw controlemodel dat gericht is op de vraag of ACU beleidsbepalende invloed heeft op een deelneming, of zij is blootgesteld aan of rechten heeft op variabele rendementen uit haar betrokkenheid bij de deelneming, en of zij het vermogen heeft haar zeggenschap aan te wenden om deze rendementen te beïnvloeden. Als gevolg van IFRS 10 (2011) heeft ACU de conclusie inzake de zeggenschap over deelnemingen per 1 januari 2013 opnieuw beoordeeld en haar grondslagen voor financiële verslaggeving gewijzigd voor het bepalen van de vraag of zij zeggenschap heeft over haar deelnemingen en dienovereenkomstig of zij deze moet consolideren.

Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten

Als gevolg van IFRS 12 heeft ACU haar informatieverschaffing uitgebreid over belangen in (dochter)ondernemingen (zie toelichting 3.1) en over mogelijke investeringen die zijn verwerkt volgens de 'equity'-methode.

Waardering tegen reële waarde

IFRS 13 voorziet in een enkel kader voor het bepalen van de reële waarde en voor de informatieverschaffing over de waarderingen tegen reële waarde indien dergelijke waarderingen vereist of toegestaan zijn op grond van overige IFRS. Het kader voorziet in een enkele definitie van de reële waarde als de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten

Als gevolg van de wijzigingen van IAS 1 heeft ACU de presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten in haar overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten aangepast, met als doel posten die zouden worden overgeboekt naar de winst- en verliesrekening apart weer te geven van die posten waarvoor dat nooit zou worden gedaan. De vergelijkende gegevens zijn dienovereenkomstig opgenomen. Voor het jaar 2013 was dit niet het geval.

Consolidatiegrondslagen

Dochteronderneming(en)

Dochterondernemingen zijn alle entiteiten (waaronder voor een speciaal doel opgerichte ondernemingen) waarover ACU in staat is, direct of indirect, beslissende zeggenschap uit te oefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die per balansdatum direct kunnen worden uitgeoefend. Ondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend door ACU. De consolidatie vindt plaats op het moment dat beslissende zeggenschap is overgedragen.

De onderneming die valt onder de consolidatiekring is:

- Fundashon Aseguros ACU (FAA) (slapend)

Eliminatie van transacties bij consolidaties

Intercompany transacties, balansposten en ongerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd. Niet-gerealiseerde verliezen worden op dezelfde wijze geëlimineerd als niet-gerealiseerde winsten, maar alleen voor zover er geen aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Waar noodzakelijk worden waarderingsgrondslagen van dochteronderneming(en) in overeenstemming gebracht met die van ACU.

Verlies van zeggenschap

Bij verlies van zeggenschap worden de activa en verplichtingen van de dochteronderneming, eventuele minderheidsbelangen en overige met de dochteronderneming samenhangende vermogenscomponenten niet langer in de balans verantwoord. Het eventuele overschot of tekort op het verlies van zeggenschap wordt opgenomen in het resultaat. Indien ACU een belang behoudt in de voormalige dochteronderneming, wordt dat belang tegen de reële waarde verantwoord op de datum dat niet langer sprake was van zeggenschap.

Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen zijn alle entiteiten waarover ACU invloed van betekenis heeft op het financiële en operationele beleid, doch geen beslissende zeggenschap, kan uitoefenen, meestal door middel van het beschikken over 20% tot 50% van de stemrechten. Investerings in geassocieerde deelnemingen; de eerste verwerking in de jaarrekening geschiedt tegen kostprijs. De waardering van geassocieerde deelnemingen is inclusief goodwill, onder vermindering van cumulatieve bijzondere waardeverminderingen, zoals bepaald op de overnamedatum. Het aandeel in het resultaat van de geassocieerde deelneming dat aan ACU wordt toegerekend wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening. Het aandeel van de mutaties in de reserves van een geassocieerde deelneming die na overnamedatum aan ACU toerekenbaar zijn, worden opgenomen in reserves van ACU.

De cumulatieve correcties op de overname bepaalde reële waarde van de overgenomen geassocieerde deelnemingen worden in de boekwaarde van de geassocieerde deelneming verwerkt. Indien het aandeel van verliezen toerekenbaar aan ACU de boekwaarde van de geassocieerde deelneming (inclusief overige niet door zekerheden gedekte vorderingen) overschrijdt, worden verdere verliezen niet meer opgenomen tenzij er door ACU zekerheden zijn gesteld ten behoeve van de geassocieerde deelneming dan wel dat er verplichtingen zijn aangegaan of betalingen namens de geassocieerde deelneming zijn verricht. Ongerealiseerde winsten op transacties tussen ACU en haar geassocieerde deelnemingen worden geëlimineerd naar rato van het belang van ACU in de geassocieerde deelnemingen. Ongerealiseerde verliezen worden ook geëlimineerd tenzij de transactie aantoonbaar dat sprake is van een bijzondere waardevermindering van een actief. Waar noodzakelijk worden waarderinggrondslagen van geassocieerde deelnemingen in overeenstemming gebracht met die van ACU.

Wanneer het aandeel van ACU in de verliezen groter is dan de waarde van het belang in een investering verwerkt volgens de 'equity'-methode, wordt de boekwaarde van dat belang (inclusief eventuele langetermijninvesteringen) in de balans van ACU afgeboekt tot nihil en worden verdere verliezen niet meer in aanmerking genomen behalve voor zover ACU een verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht namens een volgens de 'equity'-methode verwerkte investering.

De onderneming die valt onder de deelneming is:

- Fekoskan

Investerings in eigen vermogensinstrument

De investeringen in eigen vermogensinstrumenten worden tegen kostprijs gewaardeerd. De reden hiervoor is dat de reële waarde niet op een betrouwbare wijze kan worden geschat.

De onderneming die valt onder de investering is:

- Aska Holding N.V.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen en cumulatieve waardeverminderingverliezen.

Op materiële vaste activa wordt afgeschreven vanaf de datum dat deze geïnstalleerd en klaar voor gebruik zijn, of bij intern ontwikkelde activa vanaf de datum dat het actief afgerond en klaar voor gebruik is. Er wordt rekening gehouden met eventuele restwaarde en duurzame waardedalingen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa geschieden lineair en onder aftrek van de restwaarde en op basis van de geschatte gebruiksduur van iedere afzonderlijk materieel vast actief. Afschrijvingen worden in principe ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht, behalve indien het betreffende bedrag deel uitmaakt van de boekwaarde van een ander actief.

De kosten na eerste opname worden uitsluitend geactiveerd indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot de component aan ACU zullen toekomen. De kosten van lopende reparaties en onderhouden worden opgenomen wanneer zij worden gemaakt.

De restwaarden en gebruiksduur van activa worden jaarlijks op de balansdatum beoordeeld en, indien noodzakelijk, aangepast. De boekwaarde van een actief wordt onmiddellijk afgeschreven tot realiseerbare waarde als de realiseerbare waarde onder de boekwaarde van het actief ligt.

Winsten of verliezen op verkoop van activa worden berekend als het verschil tussen opbrengsten en boekwaarden en worden verantwoord binnen de overige (verliezen)/winsten – netto, in de winst- en verliesrekening. In het overzicht opgenomen in de toelichting onder toelichting 2 “Materiële vaste activa” is het aantal levensjaren per activa opgenomen.

Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

Voor activa waarop wordt afgeschreven vindt jaarlijks een beoordeling plaats of er aanwijzingen zijn dat deze activa aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn. Een bijzondere waardevermindering is het bedrag dat de boekwaarde van het actief de realiseerbare waarde te boven gaat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde van een actief, onder verrekening van verkoopkosten, en de bedrijfswaarde.

Om bijzondere waardeverminderingen te kunnen bepalen worden individuele activa ingedeeld op het laagste niveau waarop kasstromen te identificeren zijn (kasstroom genererende eenheden). Niet-financiële activa, anders dan goodwill, die aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn geweest, worden op iedere balansdatum beoordeeld voor mogelijke terugboeking van de waardevermindering.

Financiële instrumenten

De balanswaarde van de financiële instrumenten die niet op marktwaarde zijn gewaardeerd wordt geacht de marktwaarde te benaderen. Om deze reden is er geen afzonderlijke toelichting van de marktwaarde per financieel instrument opgenomen in de jaarrekening.

De classificatie van financiële activa en financiële verplichting hangt samen met het doel van de investering. Management stelt de classificatie van investeringen vast bij eerste opname in de jaarrekening en heroverweegt de classificatie op elke verslagdatum.

Financiële activa

Leningen aan leden, vorderingen en deposito's worden door ACU bij eerste opname verwerkt op de datum waarop deze ontstaan. Bij alle overige financiële activa (inclusief eventuele activa die zijn aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening) vindt de eerste opname plaats op de transactiedatum. De transactiedatum is de datum waarop ACU zich verbindt aan de contractuele bepalingen van het instrument.

ACU neemt een financieel actief niet langer op in de balans als de contractuele rechten op de kasstromen uit het actief aflopen, of als ACU de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt door middel van een transactie waarbij nagenoeg alle aan het eigendom van dit actief verbonden risico's en voordelen worden overgedragen. Indien ACU een belang behoudt of creëert in de overgedragen financiële activa, dan wordt dit belang afzonderlijk als actief of verplichting opgenomen.

ACU onderscheidt de volgende financiële activa: financiële vaste activa, leningen aan leden, overige vorderingen en transitoria en liquide middelen.

Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn financiële activa (niet zijnde afgeleide financiële instrumenten) met vaste of bepaalde aflossingen. Presentatie geschiedt onder kortlopende vorderingen, behalve wanneer de vervaldatum meer dan 12 maanden na de balansdatum ligt, in welk geval classificatie als langlopende vordering plaatsvindt.

De leningen aan leden zijn gepresenteerd voor de nominale bedragen onder aftrek van noodzakelijke geachte voorzieningen. De voorziening dubieuze debiteuren betreft de specifiek en collectieve voorzieningen.

De specifieke voorziening (voorziening dubieuze debiteuren)

Uit opgedane ervaringen over de jaren wordt bij de schatting van de specifieke voorziening voor oninbaarheid de volgende informatie gehanteerd:

- De voorziening wordt gevormd op basis van de historische patroon van de dubieuze debiteuren;
- De kredietwaardigheid van de leden, de achterstallige rente en de hoofdsom worden meegenomen om de voorziening te berekenen;
- Alle leningen met een betalingsachterstand worden periodiek middels de 'statische methode' (per achterstallige debiteur) beoordeeld of ze daadwerkelijk in aanmerking komen om te worden voorzien.
- Voor een groep leden waarvan geen verzekeringsdekking wordt geboden door de verzekeraar (gepensioneerden) wordt automatisch een voorziening gevormd.

Voorziening voor gepensioneerden

De specifieke voorziening voor overlijdensrisico van de gepensioneerde leden die niet in aanmerking komen voor een verzekering bij een verzekeraar wordt op basis van actuariële grondslagen bepaald. De berekening van de voorziening is op basis van de volgende grondslagen:

- Interest: 3.5% (2012: 4%)
- Overlevingstafel: GBM0005 voor mannen en GBV0005 voor vrouwen (2012: GBM9500 voor mannen en GBM9500 voor vrouwen)
- Leeftijdscorrectie: -1 voor mannen en -1 voor vrouwen (2012: -2 voor mannen en -1 voor vrouwen)

Bijzondere waardeverminderingen van financiële activa

ACU beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een financieel actief, afgewaardeerd dient te worden. Een financieel actief wordt afgewaardeerd als er objectief bewijs is voor een bijzondere waardevermindering als resultante van een gebeurtenis uit het verleden, die zich heeft voorgedaan na de initiële waardering.

Verwachte verliezen op basis van gebeurtenissen in de toekomst, hoe waarschijnlijk ook dat ze zich voordoen, worden niet verantwoord. Factoren die in beschouwing worden genomen zijn, onder andere, de volgende:

- Potentiële faillissement;
- Contractbreuk, zoals door een faillissement of nalatigheid in het betalen van de rente of hoofdsom; en
- Nadelige veranderingen in de betalingsstatus, of economische omstandigheden die nauw samenhangen met wanbetaling (zoals werkeloosheid).

Indien er objectief bewijs is voor een bijzondere waardevermindering en de uitstaande waarde van het financieel actief gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs het geschatte terug te ontvangen bedrag overstijgt, wordt het actief afgewaardeerd. Het terug te ontvangen bedrag is de contante waarde van de toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de originele effectieve rente. Indien sprake is van een waardevermindering wordt de onderliggende waarde afgewaardeerd naar zijn terug te ontvangen bedrag, waarbij het afwaarderingsverlies in winst- en verliesrekening wordt verantwoord. In het geval van een collectieve evaluatie voor een bijzondere waardevermindering worden financiële activa in ACU met dezelfde eigenschappen ten aanzien van kredietrisico's geplaatst.

Deze eigenschappen moeten relevant zijn voor de schatting van de toekomstige kasstromen van ACU en indicatief zijn voor het vermogen van de debiteur om aan zijn verplichtingen te voldoen. Toekomstige kasstromen vanuit ACU, van gelijksoortige financiële activa, worden collectief geëvalueerd op een eventuele bijzondere waardevermindering op basis van de contractuele kasstromen van de actieve en historische verliescijfers.

Historische verliescijfers worden aangepast op basis van actuele observeerbare data die de effecten van actuele omstandigheden weergeven die geen effect hadden op de periode waarop de historische verliezen gebaseerd waren, en voor het verwijderen van de effecten van omstandigheden in de eerdere periode die zich op dit moment niet meer voordoen.

Schattingen van veranderingen in toekomstige kasstromen voor groepen van activa zouden consistent moeten zijn en de veranderingen in de gerelateerde periodieken die dat weergeven. De methoden en aannames die gebruikt worden voor het schatten van toekomstige kasstromen worden regelmatig beoordeeld voor het beperken van verschillen tussen inschattingen van verliezen en actuele verliezen.

Indien een lening niet meer inbaar is, wordt deze afgeschreven tegen de voorziening voor oninbaarheid. De leningen worden pas afgeschreven nadat alle noodzakelijke procedures zijn afgerond en het bedrag dat afgeschreven dient te worden is bepaald door de directie.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct op te nemen bankdeposito's, andere zeer liquide korte termijnbeleggingen met een oorspronkelijke looptijd van ten hoogste 3 maanden of minder, en bancaire rekening-courantschulden. Rekening-courantschulden worden opgenomen onder leningen onder de kortlopende verplichtingen op de balans.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking tegen reële waarde opgenomen, onder verrekening van transactiekosten en daarna tegen geamortiseerde kostprijs. Financiële verplichtingen worden verantwoord als kortlopende verplichtingen tenzij ACU een onvoorwaardelijk recht heeft om afwikkeling van de verplichting tot minstens 12 maanden na de balansdatum uit te stellen.

ACU neemt een financiële verplichting niet langer op in de balans als de contractuele verplichtingen worden kwijtgescholden of geannuleerd, of verlopen. ACU onderscheidt de volgende financiële verplichtingen: te betalen dividend, deposito's van leden, deposito's van institutionele beleggers en overige schulden en transitoria.

Overige activa en verplichtingen

De overige activa en verplichtingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Salderen van activa en verplichtingen

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het resulterende nettobedrag wordt uitsluitend in de balans gepresenteerd indien ACU een wettelijk afdwingbaar recht heeft op deze saldering en indien zij voornemens is om te salderen op netto basis dan wel het actief en de verplichting gelijktijdig te realiseren.

Eigen vermogen

De belangrijkste onderdelen van het eigen vermogen worden toegelicht.

Aandelen leden

Bij beëindiging van het lidmaatschap wordt steeds het nominale aandelenkapitaal gerestitueerd. Tussentijdse restitutie zijn slechts onder bijzondere omstandigheden mogelijk. Per 31 december 2013 had ACU 83,572,599 (2012: 76,119,373) aan aandelenkapitaal. Per 31 december 2013 had ACU 17,344 (2012: 15,770) geregistreerde actieve leden.

Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU

Algemene reserve

De algemene reserve wordt opgebouwd uit de statutaire verplichting 15% van de winst (2012: 10%) te doen toekomen aan de algemene reserve. Per 31 december 2013 had ACU 12,374,768 (2012: 10,196,270) aan algemene reserve.

Regelgevende reserve dubieuze debiteuren CBCS

De regelgevende reserve van de Centrale Bank van Curaçao en St. Maarten (CBCS) ("regulatory reserve loan loss") zal conform IFRS 7 als een reserve van het eigen vermogen worden behandeld in de jaarrekening. De algemene reserve bedraagt 2% van de netto leningenportefeuille. De regelgevende reserve is onderdeel van de Algemene Reserve en bedraagt voor het jaar 2013 ANG 3,637,832 (2012: ANG 3,131,324).

Dividenduitkeringen

Dividenduitkeringen aan de leden worden in de geconsolideerde jaarrekening als een verplichting verwerkt vanaf het moment dat de aandeelhouders tijdens de aandeelhouders vergadering in mei van het daaropvolgend jaar hebben besloten tot een dividenduitkering.

Personeelsbeloningen

ACU heeft als pensioenregeling een toegezegde-bijdrageregeling. Bij een toegezegde-bijdrageregeling worden vastgestelde premies betaald aan verzekeringsmaatschappij. Bij deze pensioenregeling heeft ACU geen wettelijke of feitelijke verplichtingen om aanvullende premies te betalen indien het fonds of de maatschappij onvoldoende middelen heeft om huidige of toekomstige pensioenen te betalen.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt ACU op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft ACU geen verdere verplichtingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als een actief indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen zodra ACU een wettelijke of feitelijke verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden om aan de verplichting te voldoen en het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat. Voorzieningen voor toekomstige exploitatieverliezen worden niet in aanmerking genomen. Indien sprake is van meerdere gelijksoortige verplichtingen wordt de waarschijnlijkheid dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden voor het afwikkelen ervan vastgesteld door deze verplichtingen als geheel te beoordelen. Een voorziening wordt opgenomen, ook als de waarschijnlijkheid van een uitstroom van middelen voor het afwikkelen van een individuele verplichting binnen ACU klein is.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de te verwachten kosten voor het voldoen aan de verplichting. De voorziening wordt contant gemaakt tegen een percentage rekening houdende met de tijds waarde van geld in de huidige markt en de risico's specifiek voor de verplichting. De toename in de voorziening door het verstrijken van de tijd wordt verwerkt als rentekosten.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten zijn de reële waarde van de ontvangen tegenprestatie bij levering van diensten binnen de normale bedrijfsactiviteiten van ACU. Opbrengsten worden weergegeven onder aftrek van (eventuele), kortingen en dergelijke en na eliminatie van transacties tussen ACU- entiteiten.

ACU verantwoordt opbrengsten in de winst- en verliesrekening wanneer het bedrag van de opbrengst betrouwbaar kan worden bepaald en het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de entiteit zullen voortvloeien.

Het bedrag van de opbrengst wordt niet geacht betrouwbaar te kunnen worden bepaald totdat alle onzekere factoren met betrekking tot de transactie zijn weggenomen. ACU baseert haar inschattingen op historische resultaten, waarbij het type afnemer, het type transactie en de specifieke bepalingen van elke overeenkomst in aanmerking worden genomen.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van het verloop van de looptijd en de ontvangen gelden van de afgegeven leningen.

Rentebaten

Rentebaten worden tijdsevenredig verantwoord onder toepassing van de effectieve-rentemethode. Indien bij een vordering sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt de boekwaarde verlaagd tot de realiseerbare waarde. Deze wordt berekend op basis van de geschatte toekomstige kasstroom, contant gemaakt tegen de oorspronkelijke, effectieve rentevoet van het instrument.

Fees en commissies

Fees en commissies worden in principe verantwoord op het moment dat de dienst is verleend. Afsluitprovisies voor verstrekte leningen waarvan het waarschijnlijk is dat deze worden benut worden verantwoord als inkomsten en worden daarom verantwoord in het resultaat.

Leasebetalingen

In de winst en verliesrekening van 2013 zijn de diverse leasebetalingen verwerkt waarvoor de meerjarige verplichtingen zijn opgenomen in de toelichting 22 “niet uit de balans blijvende verplichtingen”.

1.3 Financiële risicofactoren

Foreign currency risico's

Alle vorderingen en schulden vinden plaats in Nederlandse Antilliaanse gulden. Voor de BES eilanden loopt ACU vanwege de Amerikaanse Dollar geen materieel risico omdat de gulden een vaste wisselkoers heeft met de Amerikaanse Dollar. Het totaal aan Liquide middelen in Nederlands Antilliaanse gulden is ANG 31,531,047. Het totaal aan Liquide middelen in Amerikaanse dollar is USD 1,130,084 (gehanteerde koers is 1,79).

Markt risico's

ACU heeft een kantoor op Curaçao en een bijkantoor op Bonaire. Een analyse de economische omgeving leert dat van de 17,344 leden van ACU ongeveer 96% van Curaçao afkomstig zijn. De overige 4% van de leden bevinden zich op St. Maarten, Aruba of de BES eilanden. Analyse van de geleverde diensten geeft aan dat de leningen worden afgegeven en deposito's worden afgesloten tegen vaste interest percentages die geen fluctuerend deel hebben van 'basispoints'.

Interest rate risico's

Interest rate risico's zijn de risico's dat toekomstige cash flows van de financiële instrumenten zullen fluctueren door mutaties in de marktrentes. Interestmarges kunnen fluctueren op het moment dat dergelijke mutaties zich voordoen. ACU heeft en verstrekt geen leningen met floating interestpercentages.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor ACU indien een afnemer of tegenpartij van een financieel instrument de aangevane contractuele verplichtingen niet nakomt. Kredietrisico's vloeien met name voort uit vorderingen op klanten en uit beleggingen in effecten.

In verband met kredietrisico voert ACU een acceptatiebeleid van krediet welke wordt gekenmerkt door een zorgvuldige beoordeling van de cliënt en zijn terugbetalingscapaciteit. Voor leningen boven ANG 55,000 is een zekerheid van de lener vereist. De zekerheid kan in de vorm van borg, hypotheek of cessie van een termijn deposito.

ACU gaat alleen over tot het verstrekken van een krediet wanneer zij verwacht dat de cliënt volledig aan zijn betalingsverplichtingen zal kunnen voldoen. Alle kredietaanvragen worden door de kredietcommissie beoordeeld en of geratificeerd, en door de directie geaccordeerd. De Kredietcommissie heeft tevens het prerogatief om leningen goed te keuren die door het kantoor en directie zijn afgewezen. Dit doet de Kredietcommissie op basis van hun beoordelingsmethodiek. Deze methodiek heeft als risico dat leningen worden afgegeven die in eerste instantie zijn afgewezen.

De Kredietcommissie heeft tot taak:

- Het beoordelen en goedkeuren en alsook achteraf ratificeren van leningsaanvragen;
- Het houden van toezicht op de naleving van de algemeen directeur van de door het bestuur vastgestelde leningspolitiek;
- Het bestuur gevraagd of ongevraagd advies geven over de leningspolitiek;
- Het beslissen op beroepen van leden ingesteld tegen beslissingen op leningsaanvragen door de algemeen directeur.

De blootstelling van ACU aan kredietrisico wordt hoofdzakelijk beïnvloedt door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Daarnaast houdt het management ook rekening met de demografische aspecten van het klantenbestand, waaronder het risico op wanbetaling in de sector, aangezien deze factoren van invloed op het kredietrisico kunnen zijn. Risk exposure bestaat uit liquide middelen en leningen aan leden van Curaçao en Bonaire. De maximale risk exposure is weergegeven in het volgende tabel.

	2013
	ANG
Leningen aan leden CUR	178,547,726
Leningen aan leden BES	3,343,860
Liquide middelen	<u>33,553,898</u>
Maximale risk exposure	215,445,484

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat ACU problemen krijgt om te voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van in contanten of andere financiële activa af te wikkelen financiële verplichtingen. De uitgangspunten van het liquiditeitsrisicobeheer zijn dat er voor zover mogelijk voldoende liquiditeiten worden aangehouden om te kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige financiële verplichtingen, in normale en moeilijke omstandigheden, en zonder dat daarbij onaanvaardbare verliezen worden gelopen of de reputatie van ACU in gevaar komt.

Adequate liquiditeitsrisicobeheersing houdt in het aanhouden van voldoende liquide middelen en korte termijnbeleggingen, de beschikbaarheid van financiering door middel van toegezegde kredietfaciliteiten en het vermogen om marktposities te kunnen beëindigen. In verband met de dynamiek van de bedrijfsactiviteiten houdt ACU flexibiliteit in financiering door het beschikbaar houden van toegezegde kredietfaciliteiten.

Onderstaande tabel toont een analyse van de financiële verplichtingen van ACU die op een netto basis zullen worden verrekend, onderverdeeld naar relevante vervaldata, gebaseerd op de resterende periode van balansdatum tot de contractuele vervaldatum.

Per 31 december 2013 zijn de liquide middelen ANG 33,553,898 (2012: ANG 35,181,918.) Dit is 29% van het totaalbedrag aan deposito's en termijndeposito's (2012: 35%). Toelichting 6 geeft een verder toelichting van de liquide middelen.

De bedragen in de tabel zijn de contractuele, niet-verdisconteerde kasstromen.

31 december 2013	0-12 maanden ANG
Termijn deposito's van leden	33,180,000
Deposito's van institutionele beleggers	-
Te betalen dividend	(7 4,212)
Deposito's van leden (direct opeisbaar)	83,864,563
Overige schulden en transitoria	6,849,244
 31 december 2012	
Termijn deposito's van leden	28,218,000
Deposito's van institutionele beleggers	5,000,000
Te betalen dividend	88,826
Deposito's van leden (direct opeisbaar)	67,843,033
Overige schulden en transitoria	6,859,562

Risicobeheer van het vermogen

Het beleid van ACU is gericht op de handhaving van een sterke vermogenspositie waarmee het vertrouwen van de leden, crediteuren en de markten kan worden behouden en de toekomstige ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten kan worden zeker gesteld.

Om de vermogensstructuur te onderhouden of aan te passen kan ACU de dividenduitkeringen aan leden wijzigen, vermogen terugbetalen aan leden, nieuwe aandelen uitgeven of activa verkopen om schulden te verlagen.

Overeenkomstig het gebruik in de bedrijfstak bewaakt ACU haar vermogen met gebruikmaking van de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Deze ratio wordt berekend door de netto schulden te delen door het totaal vermogen. De netto schuldpositie wordt berekend door het totaal aan leningen (inclusief leningen, handels- en overige schulden zoals opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening) te verminderen met de liquide middelen. Het totale vermogen wordt berekend als de som van het eigen vermogen, zoals opgenomen in de geconsolideerde balans, en de netto schulden.

	2013	2012
	ANG	ANG
Totale schulden	123,819,595	108,009,421
Liquide middelen	33,553,898	35,181,918
Netto Schuldpositie	90,265,697	72,827,503
Eigen vermogen	102,671,240	93,623,743
Totaal vermogen	192,936,937	166,451,246
Netto Schuldpositie/ Totaal vermogen	47%	44%

Beheer financiële risico's

Algemeen

In verband met funding en liquiditeitsrisico wordt jaarlijks de begroting opgesteld welke tevens de liquiditeitsbegroting omvat. Op basis van de liquiditeitsbegroting wordt bepaald hoeveel en voor hoelang de overtollige liquiditeiten worden uitgezet. De uitgangspunten van het liquiditeitsrisicobeheer van ACU zijn dat er, voor zover mogelijk, voldoende liquiditeiten worden aangehouden om te kunnen voldoen aan haar financiële verplichtingen wanneer deze vervallen, in normale en moeilijke omstandigheden, en zonder dat onaanvaardbare verliezen worden gelopen of de reputatie van ACU in gevaar komt. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de inrichting van en het toezicht op het risicobeheerkader van ACU.

ACU wordt in eerste instantie niet geacht aan beleggingen te doen anders dan die van aantrekken van spaargelden van zijn leden in de vorm van deposito's en het verstrekken van leningen in de vorm van onder andere persoonlijke en autoleningen. Echter, ACU beschikt over overtollige middelen die tegen een meest rendabele vorm belegd dient te worden. ACU heeft in het jaar 2008 een beleggingsbeleid ontwikkeld die als doel heeft de overtollige middelen zodanig te diversifiëren om in de eerste instantie gerelateerde risico te mitigeren en het totaaleffect van een daling in een bepaalde sector te verminderen. Het beleggingsbeleid is in een beleggingsbeleidsdocument opgesteld en heeft de volgende doelstellingen:

- Een investeringsstructuur voorstellen die de toegelaten investeringscategorieën en verwachte allocatie voor elk beleggingscategorie uiteenzet;
- Efficiënte communicatie tussen ACU, haar eventuele portefeuillebeheerders en investerings adviseurs bevorderen;
- Een raamwerk voor een goed gediversificeerde investeringsmix die op korte, middellange en lange termijn aanvaardbare rendementen kan genereren tegen een acceptabel risiconiveau voor ACU.

Over de organisatie en beheersing van ACU zijn eisen geformuleerd door zowel ACU als de CBCS. De eisen van de CBCS zijn schriftelijk vastgelegd en vormen het kader voor de organisatie en beheersing van de activiteiten van ACU. Voor CBCS dient ACU maandelijks de volgende rapporten op te stellen:

- balans en resultatenrekening
- solvabiliteitsstaat
- liquiditeitsstaat
- achterstallige leningen
- overzicht met totaal aantal leden

Met de solvabiliteitsstaat is inzicht gegeven in de verhouding tussen het totaal van het toetsingvermogen en het risico activa. Deze ratio mag conform de richtlijnen van de CBCS niet lager zijn dan 5%. De liquiditeitsratio is de verhouding tussen het totaal van liquide middelen en vreemd vermogen. Deze ratio mag niet lager zijn dan 20%. De solvabiliteitsratio en liquiditeitsratio per 31 december 2013 zijn respectievelijk 11% en 27%. ACU voldoet op basis van deze percentages ruimschoots aan de door het CBCS opgestelde voorwaarden.

Het operationele risico is het risico van verlies door falende interne processen, mensen of systemen of door externe gebeurtenissen. Op jaarbasis worden de risico's geïdentificeerd door een risicoanalyse binnen ACU. Op basis hiervan wordt een jaarlijks controleplan opgesteld. De kwaliteit van het risico beheersing wordt periodiek door de "Internal Audit Department" gerapporteerd. Het lijnmanagement is verantwoordelijk voor het daadwerkelijk sturen en beheren van operationele risico's.

ACU heeft de volgende doelen, processen, methodes om risico's te meten en deze te beheersen, managen en mitigeren:

- Asset Liability Model. ACU heeft een door een actuaris gecertificeerd model welke de huidige en de toekomstige cashflow-in en cashflow-out van ACU berekend op basis van de huidige financiële activiteiten binnen ACU. Het management hanteert dit model en de daarbij horende rapportage als sturings model om in te kunnen spelen op het liquiditeitsrisico en te kunnen blijven voldoen aan de door het CBCS opgelegde liquiditeitsratio van 20%.
- PEARLS is een sturingsinstrument opgesteld door de World Council of Credit Unions. Binnen PEARLS worden diverse ratio's berekend die het Management van ACU indiceren hoe ACU presteert ten opzichte van de ideale credit union (goals of excellence). De ratio's die zijn opgesteld door PEARLS vallen allen onder één van de letters van PEARLS:
  - o Protection (bescherming tegen onverwachte verliezen, delinquency ratio's)
  - o Effective Financial Structure (rentabiliteit, liquiditeit, gezonde kosten opbrengsten verhouding)
  - o Asset Quality (dubieuze debiteuren versus leningenportefeuille)
  - o Rates of Return and Costs (managen en monitoren opbrengst per product)
  - o Liquidity (managen liquiditeit van ACU)
  - o Signs of Growth (groei van ACU, klanttevredenheid en financieel structuur)

ACU kan middels de verkregen informatie uit PEARLS verkregen maandelijkse informatie altijd sturen en bijsturen op de te behalen 'goals of excellence' en zo de financiële en operationele risico's beter mitigeren en beheersen. ACU hanteert de maandelijkse rapportages van de diverse afdelingen om te toetsen of de begrote doelstellingen worden behaald en waar mogelijk moeten worden bijgestuurd. De rapportages bevatten zowel financiële als operationele informatie die worden gebruikt in het nemen van beslissingen en het mitigeren van (eventuele) risico's.

(2) Materiële vaste activa

De specificatie van de materiële vaste activa is als volgt:

	Aanschaf- waarde 2012		Investering 2012		Cumulatieve afschrijving 2012		Boekwaarde 2012		Aanschaf- waarde 2013		Investering 2013		Boekwaarde 2013		Afschrijving (in%)	
	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG	ANG
Terrein Scharloeweg	51,000	-	-	-	-	-	51,000	51,000	51,000	-	-	-	51,000	-	-	-
Kantoorgebouw & verbouwingen	3,759,567	6,522	6,522	1,668,695	1,668,695	2,097,394	3,766,089	62,325	85,202	2,074,517	85,202	2,074,517	2,5			
FAA kantoorgebouw & verbouwingen	1,185,057	10,754	10,754	434,732	434,732	761,078	1,195,811	63,005	27,957	796,127	27,957	796,127	2,5			
A.T.M. Gebouw	84,379	0	0	28,484	28,484	55,896	84,380	76,038	2,068	129,866	2,068	129,866	2,5			
Kantoor inventaris	1,264,459	96,736	96,736	977,083	977,083	384,112	1,361,195	202,229	101,603	484,739	101,603	484,739	14			
Overige inventaris	1,031,706	16,086	16,086	733,451	733,451	314,341	1,047,792	107,238	70,933	350,646	70,933	350,646	14			
Kantoor machines	1,349,901	83,878	83,878	1,045,598	1,045,598	388,181	1,433,779	254,363	80,653	561,891	80,653	561,891	14			
Generator	181,404	-	-	171,896	171,896	9,508	181,404	70,584	9,488	70,604	9,488	70,604	14			
Container archief	23,282	-	-	23,282	23,282	-	23,282	-	-	-	-	-	14			
Airco's	364,706	16,204	16,204	248,814	248,814	132,096	380,910	27,617	46,382	113,332	46,382	113,332	14			
Airco's FAA	19,076	-	-	9,238	9,238	9,838	19,076	50	2,132	7,739	2,132	7,739	14			
Computer hardware	1,489,787	26,326	26,326	1,465,090	1,465,090	51,023	1,516,113	132,364	51,585	131,801	132,364	131,801	17			
Telefooncentrale	305,910	77,596	77,596	240,450	240,450	143,056	383,506	6,375	32,376	117,055	6,375	117,055	20			
Onderhanden projecten	167,677	95,261	95,261	-	-	262,938	262,938	101,939	-	364,877	101,939	364,877	25			
Computer software	2,076,295	185,937	185,937	1,527,706	1,527,706	734,526	2,262,232	153,952	346,748	541,730	153,952	541,730	25			
Standbeeld Amado Romer	-	95,261	95,261	1,397	1,397	93,864	95,261	-	2,143	91,721	-	91,721	2,5			
A.T.M. Machine	660,480	21,342	21,342	594,703	594,703	87,119	681,823	89,864	23,111	153,874	89,864	153,874	29			
Totaal	14,014,686	731,903	731,903	9,170,619	9,170,619	5,575,970	14,746,591	1,347,943	882,381	6,041,519	1,347,943	882,381	6,041,519			

(3) Financiële activa

3.1 Geassocieerde deelnemingen

De post geassocieerde deelneming kan als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
	ANG	ANG
Fekoskan	2,600	2,600
	<u>2,600</u>	<u>2,600</u>

ACU heeft een belang van 27,37% in Fekoskan zijnde 13 aandelen van ANG 200 per aandeel.

3.2 Vorderingen op geassocieerde deelneming

De post vorderingen op gelieerde maatschappijen kan als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
	ANG	ANG
Fekoskan	2,373	2,373
	<u>2,373</u>	<u>2,373</u>

3.3 Investerings in eigen vermogensinstrument

De post investeringen in financiële instrumenten kan als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
	ANG	ANG
ASKA Holding N.V.	534,433	534,433
Voorziening ASKA Holding N.V.	(500,000)	(500,000)
	<u>34,433</u>	<u>34,433</u>

In ASKA Holding N.V. heeft ACU een belang van 2,1% zijnde een totaal bedrag van ANG 34,433. De investering is gewaardeerd op kostprijs. ACU heeft in vanuit het verleden een voorziening gevormd op de aandelen van ASKA N.V. vanwege het feit dat ASKA door de jaren heen alleen verliezen heeft gedraaid.

(4) Leningen aan leden

Dit bedrag is als volgt samengesteld:

	2013	2012
	ANG	ANG
Aan leden verstrekte leningen	188,730,974	162,824,070
Voorziening voor oninbaarheid	(6,009,961)	(5,585,020)
Toevoeging voorziening voor gepensioneerde leden	(829,428)	(672,851)
	<u>181,891,585</u>	<u>156,566,199</u>
Aan leden verstrekte leningen (kortlopend)	57,590,896	33,388,348
Aan leden verstrekte leningen (langlopend)	<u>124,300,689</u>	<u>123,177,851</u>

De interestpercentages voor de leningsproducten variëren tussen 0,65% tot 1,25% per maand over het openstaande saldo. De looptijd van een leningsproduct varieert tussen 12 en 120 maanden. De leningen wordt gesaldeerd met de voorziening voor oninbaarheid en voorziening voor gepensioneerden die niet in aanmerking komen voor een verzekering.

Non performing loans

Non performing loans betreffen leningen waarop sprake is van betalingsachterstanden door de lener. Onderstaand een overzicht:

	2013	2012
	ANG	ANG
2-4 maanden	993,556	978,271
4-6 maanden	371,296	336,083
6-12 maanden	516,907	1,428,328
>12 maanden	5,059,018	3,744,082
	<u>6,940,777</u>	<u>6,486,764</u>

In totaliteit is voor oninbaarheid een voorziening gevormd van ANG 6,009,961 (2012: ANG 5,585,020).

Verloop voorziening voor oninbaarheid

	2013	2012
	ANG	ANG
Beginsaldo	5,585,020	5,272,124
Toevoeging	424,941	312,896
	<u>6,009,961</u>	<u>5,585,020</u>

De vrijval/opboeking van de voorziening is in de winst-en-verliesrekening separaat verantwoord. Bedragen opgenomen in de voorziening worden doorgaans afgeboekt op het moment dat er geen verwachting is dat er nog ontvangsten zullen plaatsvinden op de vorderingen. De regelgevende reserve dubieuze debiteuren CBCS ("regulatory provision") wordt als een reserve behandeld en is in het eigen vermogen verwerkt.

Voorziening overlijdensrisico voor gepensioneerde leden die niet in aanmerking komen voor een verzekering bij een verzekeraar.

ACU is er van uitgegaan dat er een groep deelnemers is waarvoor geen verzekeringsdekking wordt geboden door de verzekeraar. ACU onderkent desondanks een overlijdensrisico voor gepensioneerde leden. Het uitstaande krediet vervalt bij overlijden. De voorziening bedraagt ANG 829,428 per 31 december 2013 (2012: ANG 672,851).

Het betreft de volgende categorieën gepensioneerden:

1. Verzekerden van 68 en ouder voor het van hun openstaande krediet voor het meerdere boven de ANG 20,000 indien de gepensioneerde ouder dan 10 jaar of langer lid is.
2. Voor het volledige bedrag van openstaande krediet voor verzekerden van 68 en ouder die minder dan 10 jaar lid zijn.

	2013	2012
	ANG	ANG
Saldo per 1 januari	672,851	474,306
Afboeking	-	-
Toevoeging	156,577	198,545
Saldo per 31 december	<u>829,428</u>	<u>672,851</u>

Bovenvermeld bedrag wordt verrekend met het bedrag uitgegeven aan leningen.

(5) Overige vorderingen en transitoria

De post overige vorderingen en transitoria kan als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
	ANG	ANG
Nog te ontvangen interest leningen	820,910	892,970
Vooruitbetaalde verzekering premies	77,739	67,043
Algemene Diverse vorderingen	215,084	236,795
Vooruitbetaalde bedragen	-	32,212
Nog te ontvangen van verzekeringen	2,613	2,596
Diverse vorderingen personeel	205,274	23,676
Hypotheek campagne postspaarbank	320,229	138,997
Nog te declareren claims aan Aska	47,150	47,150
Nog te ontvangen verzekeringspremie	71,893	71,893
Nog te vorderen P.O.S. banken	7	-
Waarborgsommen	42,606	13,456
Diversen	(52,095)	(793)
ASKA Holding N.V.	1,875,157	1,437,794
Winstdeling op verzekeringspremie ASKA Levensverzekering N.V.	1,440,627	1,462,858
Nog te ontvangen provisie uitvaartverzekering ASKA Levensverzekering N.V.	59,846	8,207
Winstdeling op uitvaartverzekering ASKA Levensverzekering N.V.	42,500	31,872
	<u>5,169,540</u>	<u>4,466,726</u>

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 12 maanden. De vordering op ASKA Holding N.V. en ASKA Levensverzekering N.V. voor een totaalbedrag van ANG 1,875,157 en ANG 1,542,973 (2012: ANG 1,437,794 en ANG 1,502,937) respectievelijk betreffen de te ontvangen overlijdensuitkeringen en te ontvangen winstuitkeringen.

(6) Liquide middelen

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
	ANG	ANG
Rekening-courant banken	32,451,339	33,385,044
A.T.M. machines	1,842,650	2,404,949
Uitgeschreven cheques	(1,357,832)	(1,708,449)
Kas en kruisposten	617,741	1,100,374
	<u>33,553,898</u>	<u>35,181,918</u>

(7) Te betalen dividend

Het verloop van de dividendreserve is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Balans per 1 januari	88,826	154,681
Toegekende dividend	4,065,141	4,191,400
Betaalde dividend	(4,228,179)	(4,257,255)
Saldo per 31 december	<u>(74,212)</u>	<u>88,826</u>

Voor het jaar 2013 heeft ACU conform de brief van het CBCS met als onderwerp "Dividendverzoek over boekjaar 2012" (kenmerk 2013.1816) het toegekende dividend zijnde ANG 4,065,141 voor het jaar 2012 geboekt. (Het bedrag is verwerkt in het jaar 2013). Het betaalde dividend van het jaar 2012, welke is geboekt in het jaar 2013 is ANG 4,228,179. Het betaalde dividend is hoger dan het toegekende dividend van het CBCS vanwege het feit dat de calculatie van ACU is gebaseerd op 365 dagen (calculatie op de dag) terwijl het CBCS een gemiddelde hanteert.

ACU heeft in het boekjaar 2013 bij de verwerking van de goedgekeurde dividenduitkering 2011 in de ledenvergadering van 2011 in 2012 aangepast. Hierbij is op advies van de Centrale Bank (kenmerk 2012.2187) een bedrag van ANG 3,784,360 toegekend en is een bedrag ANG 3,850,215 uitbetaald aan de leden met betrekking tot dividend 2011. Het saldo per 31 december 2012 blijft ongewijzigd voor een bedrag van ANG 88,826.

(8) Termijn deposito's leden

De termijn deposito's leden hebben een looptijd van maximaal 1 jaar. Sinds 1 september 2009 bedraagt het interest percentage 4,00%.

Deposito	Percentage	Looptijd	<u>2013</u>	<u>2012</u>
			ANG	ANG
Termijn deposito leden type 84/89	4.00%	1 jaar	33,180,000	28,218,000
			<u>33,180,000</u>	<u>28,218,000</u>

(9) Deposito's van institutionele beleggers

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Termijn deposito APC (voormalig APNA) 3,5% 13 juni 2013	-	5,000,000
	<u>-</u>	<u>5,000,000</u>

(10) Deposito's van leden

Deze zijn direct opeisbaar door de leden en worden derhalve als kortlopend gedefinieerd. Vanaf 1 september 2009 bedraagt de rente 3,7% per jaar.

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Balans per 1 januari	67,843,033	59,162,496
Bij: Stortingen	416,415,253	325,636,544
Af: Opnames	(400,393,723)	(316,956,007)
Saldo per 31 december	<u>83,864,563</u>	<u>67,843,033</u>

(11) Overige schulden en transitoria

De overige schulden hebben een looptijd korter dan 12 maanden.

	2013	2012
	ANG	ANG
Nog te betalen verzekeringspremie ASKA		
Levensverzekering N.V.	2,108,780	2,108,780
Te betalen aan (ex)leden	1,594,964	1,783,082
Nog te betalen interest termijn deposito's	718,496	687,270
Salarissen en sociale lasten	448,638	314,573
Nog te betalen accountant- en advieskosten	55,116	58,661
Nog te betalen rente gepensioneerden	17,639	29,556
Te betalen vakantie dagen	186,446	135,151
Electra, water en telefoon	178,126	80,795
Crediteuren	669,230	1,021,823
Pensioenfonds	352,906	220,084
Jeugdbestemming	412,950	334,100
Bijdrage Fekoskan	104,001	80,045
Omzet belasting	3,786	3,448
Billpayment	1,711	1,561
Nog te betalen bedragen	4,653	-
Overige posten	(8,198)	633
	<u>6,849,244</u>	<u>6,859,562</u>

(12) Voorziening voor dekking ontoereikend pensioen

Voorziening voor dekking ontoereikend pensioen is van toepassing indien een werkgever een pensioenregeling kent én het opgebouwde ouderdomspensioenrecht niet minimaal gelijk is aan de AOV-uitkering. In dat geval moet de werkgever bij ontslag op de pensioendatum de uitkering verrichten. Gedurende het boekjaar 2008 heeft ACU het spaarfonds opgeheven, waarbij enkele werknemers in aanmerking komen voor een uitkering bij pensioendatum.

De berekening van de voorziening is op basis van de volgende grondslagen:

- Interest: 3.5% (2012: 4%)
- Overlevingstafel: GBM0005 voor mannen en GBV0005 voor vrouwen (2012: GBM9500 voor mannen en GBV9500 voor vrouwen)
- Leeftijdscorrectie: -1 voor mannen en -1 voor vrouwen (2012: -2 voor mannen en -1 voor vrouwen)
- Vrijwillige ontslagkans: 4%

Berekend wordt de last, rekeninghoudend met sterfte afhankelijk van het geslacht, vrijwillige ontslagkans (tussen 20 en 55 jaar) en interest voor alle bedragen zoals deze op de pensioendatum (bij het huidige loon) zouden moeten zijn. Per 31 december 2013 is de voorziening voor toekomstige uitkering op pensioendatum ANG 205,113 (2012: ANG 197,055).

Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Saldo per 1 januari	197,055	159,604
Afboeking	(18,279)	-
Toevoeging	26,337	37,451
Saldo per 31 december	<u>205,113</u>	<u>197,055</u>

(13) Interestbaten

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Interest leningen aan leden	24,345,181	22,167,571
Afsluitprovisie	676,569	474,284
Verzekeringspremie	966,362	668,843
Interest banken	132,748	222,691
	<u>26,120,860</u>	<u>23,533,389</u>

(14) Interestlasten

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Interest deposito's van leden	2,572,518	2,271,637
Interest termijndeposito's leden	1,189,383	1,140,039
Interest termijndeposito's institutionele beleggers	168,807	416,999
	<u>3,930,708</u>	<u>3,828,675</u>

(15) Overige baten en lasten

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	ANG	ANG
Winstverdeling op verzekeringspremie ASKA Holding N.V.	20,270	-
Provisie Aska uitvaart 10%	108,083	68,008
Kontributie ATM-Cards	91,767	91,163
Opbrengst administratiekosten leningen	109,295	89,940
Beheersvergoeding FAA	-	-
Opbrengst administratiekosten leden	23,028	24,413
Service charge aankoop nummerplaat	30,175	24,980
Opbrengst advertentie kontakto	477	445
Kasverschillen	(18)	64
Member discounts	3,536	90,020
Atm transaction Fee	46,576	44,092
Inschrijvings nieuwe leden	50,200	37,100
Overige baten	(2,297)	9,653
	<u>481,092</u>	<u>479,878</u>

(16) Personeelskosten

Per 31 december 2013 had ACU 96 personen in dienst (2012: 86).

	2013	2012
	ANG	ANG
Salarissen en toelagen	4,959,063	4,412,563
Sociale premies en verzekeringen	1,093,894	297,557
Pensioenkosten	331,801	241,804
Uitkeringen S.V.B.	(34,597)	(43,006)
Vakantie toelage	337,207	250,332
Vakantie dagen	103,967	47,910
Lossekrachten/contractanten/statement vouwers	494,774	489,379
Opleiding	169,927	111,568
Administratieve krachten, stagiaires en vakantie krachten	22,866	2,067
Uniform personeel en badges	20,343	118,499
Aanschafcadeau bonnen	15,484	12,305
Tandarts/Bril kosten	25,611	21,378
Bloemen in verband met ziektes	504	86
diversen / onvoorzien	48,261	14,355
Arbo Consultant	17,795	17,525
Verteringskosten personeel	39,716	29,403
Bes aanschafcadeaubonnen	-	225
Gratificatie personeel	12,536	48,579
Diverse vergoedingen/toelagen	140,595	104,267
Waarnemingstoelage	65,740	37,293
Overige personeelskosten	3,574	9,468
	<u>7,869,061</u>	<u>6,223,557</u>

De pensioenregeling bij Ennia betreft een defined contribution regeling waarbij de werkgever 8% en werknemer 7% van het bruto salaris bijdragen. Voor de directieleden geldt een werkgeverspremie van 12% en werknemerspremie van 6%.

(17) Huisvestingskosten

	2013	2012
	ANG	ANG
Reparatie en onderhoud	632,224	380,743
Belastingen en verzekeringen	98,391	93,032
Water en electra	438,547	407,511
Huur en onderhoud FAA en ATM gebouwen	165,360	18,762
Huur gebouwen Bonaire	37,059	13,848
Telefoon	646,325	499,253
Overige huisvestingskosten	86,165	38,152
Af: Bijdrage leden inzake onderhoud gebouw	(296,145)	(277,941)
	<u>1,807,926</u>	<u>1,173,360</u>

(18) Algemene kosten

	2013	2012
	ANG	ANG
Advieskosten(Consultants/ ICT)	532,813	416,288
Informatie technologie en communicatie	518,008	478,463
Marketing en public relations	458,699	417,329
Kantoorbenodigheden en -apparaturen	298,269	354,911
Verzending statements en porti	269,641	415,779
Kosten Algemene Leden Vergadering	231,276	142,967
Beveiligingskosten	214,276	88,962
Geldtransport	204,292	173,895
Credit Union Day	149,728	30,983
Onderhoud huur/kantoor machines	145,731	133,337
Overige algemene kosten	140,824	62,986
Autokosten	118,619	79,594
Jaarlijkse feest Activiteiten	117,111	127,936
Accountantskosten	79,931	112,053
Reis en verblijfkosten personeel	69,088	39,846
Drukwerk	68,823	48,936
Huishoudelijke artikelen	65,835	86,867
Donaties	65,238	48,030
Opslagkosten	63,192	53,820
Kosten Juridisch adviseur	55,890	31,835
Kosten "Fondo edukativo"	49,185	-
Dia di Peshonado	32,274	36,471
Bes overige algemene kosten	29,730	15,950
Bank en Giro kosten	27,506	19,890
Toezicht kosten BNA	25,500	22,500
Kosten Kontakto	20,871	21,134
Café Bar	19,291	12,069
A.T.M. card	10,507	2,048
Huur, Contributie en abonnementen	9,656	21,842
Incassokosten ACU	9,347	11,584
BES huishoudelijke artikelen en reis en verblijfkosten	9,069	684
Kosten vertegenwoordigers/vertegenwoordiging ACU Bonaire en St. Maarten	6,728	6,000
Jubileum	5,000	100,000
Overige algemene kosten FAA	3,618	29,387
Conferentie personeel	1,050	-
	4,126,616	3,644,376

Het resterend bedrag aan algemene kosten ad ANG 413,262 voor 2013 en ANG 379,223 voor 2012 wordt verwerkt in toelichting 21.2 "beloning bestuurders".

(19) Premie overlijdensverzekering

De premie overlijdensverzekering bedraagt 0,5‰ over het gemiddelde aandelenkapitaal en gemiddelde leningen van het voorgaande jaar.

(20) Surplus per aandeel

	Eenheden	2013	Eenheden	2012
		ANG		ANG
Netto surplus		5,738,270		6,069,270
Aantal aandelen á ANG 50	1,671,452		1,522,387	
Netto surplus per aandeel		<u>3.43</u>		<u>3.99</u>

(21) Transacties met verbonden partijen

21.1 Beloning en transacties met key management

In deze toelichting wordt een overzicht gegeven van de transacties met key management.

	2013	2012
	ANG	ANG
Salarissen en sociale lasten	763,537	161,469
Pensioen/Spaarfonds	31,591	9,127
	<u>795,128</u>	<u>170,596</u>
Leningen	6,213	8,943
Aandelen	10,165	6,418
Deposito	6,793	-
Termijndeposito	-	-
	<u>16,958</u>	<u>6,418</u>

21.2 Beloningen bestuurders

De kosten voor de verschillende bestuursorganen (Bestuur, Raad van Toezicht en Kredietcommissie) bedragen:

	2013	2012
	ANG	ANG
Reis en verblijf kosten statutaire organen	141,646	117,440
Representatie kosten bestuur	19,346	169
Vergoeding statutaire organen	176,800	177,600
Conferentie/ training kosten statutaire organen	12,285	19,479
Verteringskosten statutaire organen	63,185	64,535
	<u>413,262</u>	<u>379,223</u>
 Leningen	 480,500	 529,773
 Aandelen	 135,764	 144,818
Termijndeposito/deposito	853,883	894,294
	<u>989,647</u>	<u>1,039,112</u>

(22) Niet uit de balans bijkende verplichtingen

Omschrijving	Bedrag per maand ANG
Huurovereenkomst gebouwen	28,175
Auto lease	7,615
Huurovereenkomst opslagruimtes	898
Leaseovereenkomst ATM gebouwen	6,408
Lease Xerox-machines	9,034
Huurovereenkomst Chuchubi Trunking System	304
Huurovereenkomst Café machine	195

Winstbelasting

Toelichting op de fiscale positie van ACU

Gedurende de afgelopen jaren is geen belasting geheven over de winsten behaald door ACU. In april 2012 heeft de minister van Financiën echter te kennen gegeven niet mee te zullen werken aan het invoeren van een concept-Landsverordening waarin de vrijstelling voor winstbelasting voor spaar- en kredietcoöperaties wordt geregeld. De minister overweegt om ingaande 2005 met terugwerkende kracht een winstbelasting te heffen. Een dergelijke maatregel legt een aanzienlijk beslag op het beschikbare vermogen van ACU en is een risico voor de solvabiliteit en liquiditeitspositie van de coöperatie. Bij het opmaken van de jaarrekening 2013 is het wetgevingsproces over de eventuele fiscale maatregelen nog niet afgerond en zijn de gevolgen voor de financiële positie van ACU onzeker. ACU heeft als standpunt dat mede gebaseerd op het gewekte vertrouwen richting de sector vanuit het verleden (voor april 2012) en het belang van de sector voor de sociaal/economische ontwikkeling van de landen deze onzekerheid geen negatieve financiële gevolgen zal hebben voor ACU. ACU heeft derhalve geen verplichting voor winstbelasting in de jaarrekening opgenomen conform het voornoemde standpunt.

Winstbestemming

Het netto surplus betreft het surplus vóór de winstverdeling van 2013. Volgens de statuten, artikel 56, wordt een minimum van 15% van het netto surplus toegerekend aan de algemene reserve. Deze toevoeging is verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening. De Algemene Ledenvergadering dient zich uit te spreken over de bestemming van het resterende surplus ten bedrage van ANG 4,871,310.

De Algemene Ledenvergadering kan beslissen een extra percentage ten laste van het surplus toe te voegen aan de algemene reserve. Deze eventuele extra toevoeging aan de algemene reserve wordt dan in de jaarrekening 2014 verwerkt.

(23) Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die een materieel effect hebben op de jaarrekening.

KPMG Accountants B.V.
Emancipatie Boulevard 18
Postbus 3082
Willemstad
Curaçao

Telefoon +599-9 732 5100
Telefax +599-9 737 5588
Internet www.kpmg.com/dutchcaribbean

Onze ref 14/05-006

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening van Algemene Spaar- en Kredietcoöperatie ACU ("ACU") gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2013, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen, het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2013, en de toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar eindigend op 31 december 2013.

Verantwoordelijkheid van het bestuur voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards en met Boek 2 van het in Curaçao geldende Burgerlijk Wetboek. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met internationale controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

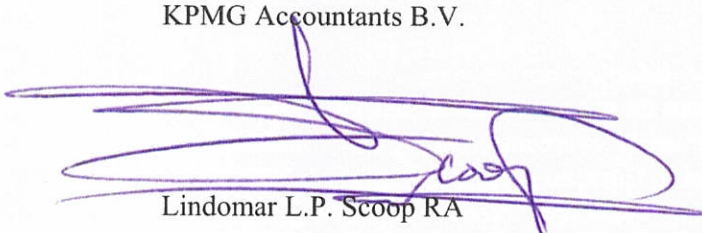
Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van ACU per 31 december 2013, en van het resultaat en de kasstromen over 2013 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards.

Verklaring betreffende jaarverslagen

Wij melden dat de jaarverslagen "Relato anual general di Bestür, Relato anual di Komishon di Krédito, en Relato anual di Konseho di Supervishon" voor zover wij dat kunnen beoordelen verenigbaar zijn met de jaarrekening.

Curaçao,
7 mei 2014

KPMG Accountants B.V.

Lindomar L.P. Scoop RA